

N ♦ E ♦ A

Α Κ Ρ Ο Π Ο Λ Η

ΔΙΜΗΝΙΑΙΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ

● **Ο ΡΟΛΟΣ
ΤΗΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ
ΣΤΗΝ 3η ΧΙΛΙΕΤΙΑ**

● **ΣΥΜΒΟΛΙΣΜΟΣ
& ΜΟΥΣΙΚΗ**

● **ΤΑ ΕΣΩΤΕΡΙΚΑ
ΤΑΓΜΑΤΑ
ΤΟΥ ΜΕΣΑΙΩΝΑ**

● **ΑΦΙΕΡΩΜΑ ΣΤΟΝ ΙΠΠΟΤΙΣΜΟ**

ΜΑΪΟΣ - ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ 1992

ΕΤΟΣ 12ο - ΤΕΥΧΟΣ 58 - 300 ΔΡΧ

ΔΙΜΗΝΙΑΙΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ
ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ

Εκδίδεται από τις
"ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΝΕΑ ΑΚΡΟΠΟΛΗ"
ΤΕΝΕΔΟΥ 49, ΑΘΗΝΑ
ΤΚ.11361, τηλ.8231301, fax 8810830

ΕΤΟΣ 12ο, ΤΕΥΧΟΣ 58
ΜΑΙΟΣ - ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ 1992

Εκδότης - Επίβλεψη Έκδοσης

Π.Παπαδόπουλος

Διευθυντής - Διευθυντής
Σύνταξης

Γ.Α.Πλάνας

Συντονισμός Υλης

Π.Γκούμας

Αρχισυντάκτρια

Δ.Μαρτζούκου

Μόνιμες Στήλες

ΒΙΒΛΙΟΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗΚ. Λάδμου
ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑ ΝΕΑ: Πανελλήνιο Ινστιτ.
Επιστ.Ερευνών "ΠΥΘΑΓΟΡΑΣ"
ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΑ ΝΕΑ: Κέντρο Μουσικής
Παιδείας "ΤΡΙΣΤΑΝ"

Μετάφραση - Διόρθωση

Δ.Μαρτζούκου, Ι.Μούστρη,
Γ.Σκάνης

Στοιχειοθεσία

Δ.Μαρτζούκου, Κ.Κέρνια

Δημιουργικό

ΛΑΥΟΥ: Π.Γκούμας, Ε.Κατραντζώτου
ΗΛΕΚΤΡ.ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ: Γ.Χριστοδούλου
ΜΟΝΤΑΖ: Γ.Φίικας, Κ.Λύτρας, Δ.Κωστήνης,
Γ. Σταύρακας
ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑ: Σ.Μουτούδης
ΔΙΑΦΗΜΙΣΕΙΣ: MERCURIO

Εκτύπωση

Μ.Κατίνας

Υπεύθυνος Μάρκετινγκ
Διάθεση - Συνδρομές

Π.Κωστήνης

Οικονομικός Διευθυντής
Νομικός Υπεύθυνος

Κ.Γιαννοπούλου

Κεντρική Διάθεση

ΑΘΗΝΑ: Αγ.Μελιτιού 29, τηλ.8231301,
fax 8810830
Β.ΕΛΛΑΔΑ: Πηλομελείων 3, Θεσπίακη,
τηλ.523214

Τα δημοσιευμένα άρθρα δεν εκ-
φράζουν απαραίτητα τις απόψεις
του Φιλοσοφικού Οργανισμού "Νέα
Ακρόπολη", ούτε της Διεύθυνσης
του περιοδικού, αλλά είναι στην ευ-
θύνη του συγγραφέα.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΑΡΘΡΑ	ΣΕΛ
• Η Εξέλιξη (β' Μέρος) του Carlos Adelantado	7
• Τα Εσωτερικά Τάγματα του Μεσαίωνα και οι Επιδράσεις τους από την Ανατολή του Χρυσόστομου Κωστόπουλου	16
• Συμβολισμός και Μουσική του Harry Costin	26
• Ο Ρόλος της Φιλοσοφίας στην 3η Χιλιετία του Giorgio Angelo Livraga	30
• Βασικές Θέσεις της Ελενα Πέτροβνα Μπλαβάτσκι του Giorgio Angelo Livraga	36
• Αναζητώντας την Αυτοπραγμάτωση της Laura Winckler	28
• Τα Παιχνίδια της Μάγια της Delia Steinberg Guzman	42
• Τα Παραδοσιακά Οπλα της Ιαπωνίας του Στάθη Σακκά	45
• Το Ιπποτικό Ιδεώδες στην Ιλιάδα του Παντελή Βεκρή	49
• Το Εκτρωμα του Αθανάσιου Κουκουβή	56

★ ΜΟΝΙΜΕΣ ΣΤΗΛΕΣ

- Γωνιά του Βιβλίου
- Εισαγωγή
- Επιστημονικά Νέα
- Νέα και Δραστηριότητες του συλλόγου
Ν.Α.

Γιάννης Καρράς
Οι θετικές επιστήμες
στον ελληνικό χώρο

(15ος-19ος αιώνας)

ΕΚΔΟΣΕΙΣ
ΔΑΙΔΑΛΟΣ

ΟΙ ΘΕΤΙΚΕΣ ΕΠΙΣΤΗΜΕΣ ΣΤΟΝ ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΧΩΡΟ (15ος - 19ος αιώνας)

του Γιάννη Καρρά

Μια σοβαρή και πλήρης μελέτη του Γιάννη Καρρά, οιδάκτορα της Φιλοσοφικής Σχολής Ιωαννίνων, παρουσιάζεται στο βιβλίο του "Οι θετικές επιστήμες στον Ελληνικό χώρο". Το θέμα του έργου οριοθετείται από δύο συντεταγμένες -αν και συμβατικές- τον ελληνικό χώρο και την περίοδο του οθωμανικού ζυγού. Μέσα σ' αυτό το χωροχρονικό πλαίσιο ερευνάται η εξέλιξη των Φυσικών-Θετικών Επιστημών και γενικότερα της επιστημονικής και φιλοσοφικής σκέψης σαν αντιπροσωπευτικός δείκτης του επιπέδου παιδείας και σκέψης αυτής της εποχής.

Πολλές αναφορές, πολλά σχόλια, μεγάλη συλλογή στοιχείων, συνθέτουν την εικόνα αυτού του βιβλίου.

Εκδόσεις ΔΑΙΔΑΛΟΣ - Ι. Ζαχαρόπουλος Α.Ε.
Αρσάκη 6, 105 64 - Αθήνα.

ΒΑΣΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ ΤΗΣ ΠΡΑΚΤΙΚΗΣ ΜΑΓΕΙΑΣ

ΟΙ ΒΑΣΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ ΤΗΣ ΠΡΑΚΤΙΚΗΣ ΜΑΓΕΙΑΣ

του Israel Reagardie

Το βιβλίο απευθύνεται σε όσους ενδιαφέρονται για τις αποκρυφιστικές τεχνικές της Καμπάλα.

Από τους εξέχοντες αποκρυφιστές μελετητές της Καμπάλα, ο συγγραφέας παρουσιάζει σ' αυτή την πραγματεία αρκετά θέματα. Αναπτύσσεται κυρίως το θέμα τέχνη και νόημα της μαγείας (λέξης παρεξηγημένης από το μεσαίωνα ως τις μέρες μας) αλλά και άλλα όπως το Δέντρο της ζωής, Αριθμός και νόημα στην Καμπάλα, διαλογισμός, Τέχνη της Αληθινής Θεραπείας.

Εκδόσεις Δίδυμοι,
Ζαλόγγου 7, 1ος όροφος, τηλ. 3634057-3633108

Κ

ατά καιρούς, μέσα από τις σελίδες αυτού του περιοδικού στα χρόνια που κυκλοφορεί, έχουμε επισημάνει το γεγονός ότι ζούμε σε μια κρίσιμη καμπή του δυτικού πολιτισμού. Αυτό είναι κάτι οφθαλμοφανές πλέον για τους περισσότερους. Έχουν ακουστεί επίσης απόψεις, με τις οποίες συμφωνούμε, ότι η κρίση αυτή μας οδηγεί προς ένα νέο Μεσαίωνα. Τα χαρακτηριστικά του έχουν ήδη αρχίσει να φαίνονται: διαμελισμός κρατών και πολιτικών ενοτήτων, οικονομική κρίση και έλλειψη μιας ενιαίας διαχείρισης

ΠΡΟΣ ΕΝΑ ΝΕΟ ΜΕΣΑΙΩΝΑ

από τη Διεύθυνση

του πλούτου, κατάρρευση των αποδεκτών θεσμών, χωρίς προτάσεις για την θέσπιση νέων καλύτερων, κατάρρευση της οικογένειας με την συνεπαγόμενη αύξηση της εγκληματικότητας και της χρήσης ναρκωτικών στη νεολαία (σε σημείο που τα παιδιά να μην μπορούν να παίξουν πλέον στα γειμάτα σύριγγες πάρκα), κατάρρευση της αμοιβαίας εμπιστοσύνης μεταξύ του ατόμου και του κράτους (πράγμα που θα οδηγήσει στον σχηματισμό κλειστών υπο-ομάδων του τύπου της παραδοσιακής πλέον ιταλικής μαφίας), αύξηση της βίας και των εγκλημάτων λόγω αδιαφορίας ή αδυναμίας των κατασταλτικών αρχών, συνέπεια ίσως ενός

μεγάλου κορεσμού... Δυσανεξίες, απεργίες, έλλειψη ενθουσιασμού και κινήτρου στα "κοινά", έλλειψη ανεκτικότητας και διαλόγου, εγωισμός και ρατσισμός... Ολα αυτά τα στοιχεία και πολλά άλλα οδηγούν σε διάσπαση, ένα φαινόμενο που παρατηρείται πλέον σε όλο τον κόσμο και όχι μόνο στον λεγόμενο δυτικό πολιτισμό.

Είναι λοιπόν δύσκολοι καιροί. Αλλάζει ο "ιστορικός ρυθμός" και η ανθρωπότητα μπαίνει σε μια νέα φάση, που μοιάζει με τις παλιές μεσαιωνικές σε κάποιο βαθμό... γιατί η Ιστορία μοιάζει να επαναλαμβάνεται, αν και όχι ακριβώς όπως πριν. Ίσως επαναλαμβάνονται οι ουσίες και όχι οι λεπτομέρειες... όπως κάθε άνοιξη ανθίζουν οι τριανταφυλλιές, χωρίς όμως να υπάρχει ποτέ ένα λουλούδι ίδιο. Και η Μητέρα Φύση δεν κουράζεται να επαναλαμβάνει την άνοιξη κάθε χρόνο.

Σε αυτό το σημείο καμπής της Ιστορίας σημαντικό ρόλο αποκτά πλέον ο άνθρωπος ως ον και μάλιστα ο άνθρωπος ως φιλοσοφικό ον που διερωτάται για την ουσία του εαυτού του και της ύπαρξής του, τη θέση του στον κόσμο και την εξέλιξη, θέλοντας να μάθει από πού έρχεται, προς τα πού πηγαίνει και ποιός είναι αληθινά πέρα από τις μάσκες των μετενοσρκώσεών του. Μόνο έτσι, όντας φιλόσοφος, θα μπορέσει ν' αποκαταστήσει τις σωστές σχέσεις με τον Εαυτό του, με το φυσικό περιβάλλον, με την κοινωνία... με την Ιστορία.

Ο Φιλόσοφος πάντα διερωτάται για το βάθος και το ύψος των πραγμάτων, των γεγονότων, θέλοντας να μάθει την αλήθεια που τα εμπνέει και τα δικαιολογεί, αντίθετος με τις πεζές, οριζόντιες, ξαπλωμένες από την κούραση, σκέψεις. Γι' αυτό, ίσως σήμερα περισσότερο από ποτέ, είναι επιτακτική η ανάγκη της Φιλοσοφικής Σκέψης.

Γ.Α. Πάνας

ΤΟ ΣΤΡΕΣΣ ΤΟΥ ΜΕΤΑΝΑΣΤΗ

Οι πρώτες έρευνες για τη σχέση ανάμεσα στη μετανάστευση και τις ψυχικές ασθένειες έγιναν από το Ράνει το 1850 και αφορούσαν τη μετανάστευση στις ΗΠΑ. Ο Ράνει διαπίστωσε πως η παρουσία μεταναστών στα ψυχιατρεία ήταν δυσανάλογα πυκνή. Ογδόντα χρόνια αργότερα, το 1932, ο Οντεγιάαροντ πραγματοποίησε μια συγκριτική μελέτη σχετικά με τις Ψυχικές παθήσεις, ανάμεσα σε Νορβηγούς μετανάστες στην Μινεζότα, αυτόχθονες Αμερικάνους και Νορβηγούς που είχαν μείνει στην πατρίδα τους και διαπίστωσε πως στους Νορβηγούς μετανάστες το ποσοστό των ψυχώσεων ήταν ιδιαίτερα υψηλό. Σήμερα οι υποθέσεις για την εξήγηση αυτού του

φαινομένου είναι δύο:

- Το υψηλό ποσοστό των ψυχικών παθήσεων στους μετανάστες οφείλεται στις δυσκολίες που συναντούν για την αποκοπή από την κουλτούρα και τα ήθη της πατρίδας τους και στην προσπάθεια ένταξής τους στα ήθη, τις αξίες και το κοινωνικό πλαίσιο της χώρας που τους φιλοξενεί.

- Στους μετανάστες περιλαμβάνεται ένας μεγάλος αριθμός ατόμων με προδιάθεση στις ψυχικές ασθένειες και αυτό γιατί η ιδέα της μετανάστευσης προσελκύει κυρίως άτομα με ανεπαρκείς κοινωνικές σχέσεις και επομένως με προδιάθεση στα ψυχικά προβλήματα.

ΑΠΑΡΑΙΤΗΤΟ ΤΟ ΙΩΔΙΟ ΓΙΑ ΤΟΝ ΑΝΘΡΩΠΟ

Περίπου ένα δισεκατομμύριο άνθρωποι στον κόσμο υποφέρουν από έλλειψη ιωδίου. Το ιώδιο, ιχνοστοιχείο που βρίσκεται στα ψάρια του αλμυρού νερού, στα φύκια, στα εδάφη που είναι πλούσια σε μεταλλικές ενώσεις, είναι ουσιώδες για την ανάπτυξη του εγκεφάλου στα έμβρυα και τα παιδιά, καθώς και για τη λειτουργία του θυρεοειδούς αδένος από τον οποίο εξαρτάται ο μεταβολισμός του σώματος.

Όσοι πάσχουν από έλλειψη ιωδίου παρουσιάζουν συνήθως προβλήματα δι-

ανοητικής καθυστέρησης και σωματικής ανάπτυξης ενώ κινδυνεύουν από βρογχοκήλη (διόγκωση του θυρεοειδούς αδένος). Η έλλειψη όμως του ιωδίου συνεπάγεται και άλλα σοβαρά προβλήματα, λιγότερο εμφανή όπως υψηλό ποσοστό παιδικής θνησιμότητας, μικρό βάρος στα νεογνήτα και δυσκολίες εκμάθησης.

Αν και οι περιοχές όπου το πρόβλημα παρουσιάζει έξαρση προσδιορίζονται στην Κεντρική Αφρική και Νότια Ασία, από έλλειψη ιωδίου δεν υποφέρουν μόνο οι κάτοι-

"ΕΠΤΑ ΠΟΛΕΙΣ ΜΑΙΝΟΝΤΑΙ..."

Κροάτης ή Σέρβος ήταν ο Νίκολα Τέσλα; Μετά τους αγώνες για αυτονομία και την διάσπαση της Γιουγκοσλαβίας σε ξεχωριστά κρατίδια, κάθε δημοκρατία προσπαθεί να ιδιοποιηθεί τη φήμη του μεγάλου επιστήμονα. Σε πρόσφατη ανταλλαγή αλληλογραφίας στο περιοδικό Nature, Κροάτες επιστήμονες υποστηρίζουν την κροατική ιθαγένεια του Τέσλα, ενώ άλλοι, Σέρβοι, τονίζουν την σερβική καταγωγή του από τον πατέρα του.

Είναι άραγε τόσο σημαντική η καταγωγή για έναν επιστήμονα. Αν ο Τέσλα γεννιόταν με άλλη ιθαγένεια δεν θα αποκτούσε τη φήμη που τον έκανε διάσημο;

κοι ηπειρωτικών περιοχών ή του τρίτου κόσμου. Υψηλά ποσοστά βρογχοκήλης έχουν παρατηρηθεί και μεταξύ των κατοίκων σε παραθαλάσσιες περιοχές και σε αρκετές ευρωπαϊκές χώρες. Σε πρόσφατη συνδιάσκεψη που έλαβαν μέρος η Παγκόσμια Οργάνωση Υγείας, η UNICEF και το παγκόσμιο Συμβούλιο για τον έλεγχο των Ασθενειών από έλλειψη ιωδίου, αποφασίσθηκε η εφαρμογή προγράμματος για τον περιορισμό της παγκόσμιας έλλειψης ιωδίου μέχρι το 2000.

Η ΕΞΕΛΙΞΗ

του *Carlos Adelantado, N.A. Ισπανίας*
 Απόδοση στα Ελληνικά: Γ. Σκιάνης

β' μέρος

Για πολλά χρόνια πιστευόταν, με βάση ανεπαρκή στοιχεία και ιδεολογικούς δογματισμούς, ότι υπήρξε ένα κοινό ζωικό παρελθόν για όλη την ανθρωπότητα. Σ' αυτό το δεύτερο και τελευταίο μέρος του άρθρου αυτού προσδιορίζονται οι έντονες αντιφάσεις του πολυσυζητημένου δόγματος του δαρβινισμού ως προς την προέλευση του ανθρώπου και την υποτιθέμενη ζωική καταγωγή του. Πρόκειται για μια ερευνητική μελέτη που συνδέει την Επιστήμη με τον Εσωτερισμό.

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΕΣ ΑΝΤΙΦΑΣΕΙΣ

Θα ήταν πολύ μακρύς ο κατάλογος αν σημειώναμε όλες τις επιστημονικές αντιφάσεις και όλες τις ανακαλύψεις που, κατά κάποιον τρόπο δείχνουν φανερά το εύθραστο της θεωρίας της φυσικής εξέλιξης.

Λαμβάνοντας υπόψη αυτό το γεγονός, έχουμε ταξινομήσει ένα μικρό μέρος των ευρημάτων, ανακαλύψεων και αποδείξεων σε πέντε κατηγορίες με πλήρη συνείδηση του ότι παραλείπουμε μια μεγάλη σειρά μαρτυριών, η αξία των οποίων, σαν αποδείξεις ενάντια στη θεωρία της εξέλιξης, είναι εξίσου σημαντική. Αυτές οι κατηγορίες είναι:

- Ελλειψη ενδιάμεσων κρίκων.
- Συνύπαρξη διαφόρων ανθρωπίνων φυλών.
- Μεγαλύτερη κρανιακή χωρητικότητα στους αρχαίους.
- Λείψανα που έχουν σχέση με το ύψος του ανθρώπου.
- Λείψανα που έχουν σχέση με την αρχαιότητα του ανθρώπου.

ΕΛΛΕΙΨΗ ΕΝΔΙΑΜΕΣΩΝ ΚΡΙΚΩΝ

Ορισμένοι κρίκοι συνιστούν την πιο απτή απόδειξη για το ότι η θεωρία της φυσικής εξέλιξης δεν παύει να είναι παρά μόνο αυτό: μια υποθετική θεωρία.

Ενθυμούμενοι τις απεγνωσμένες προσπάθειες να συναντήσουμε αυτόν τον κρίκο, γελώντας με οίκο για τα απατηλά ευρήματα - όπως ο άνθρωπος του Piltdown που τελικά αποδείχτηκε ότι ήταν προϊόν συνάρθρωσης του κρανίου ενός ανθρώπινου πτώματος του 20ού αιώνα με τη σιαγόνα ενός ουρακοτάγκου τα δόντια του οποίου είχαν ακονιστεί με μηχανικό μέσο- και βλέποντας τα αποτελέσματα, καλό θα είναι να θυμηθούμε τη φράση του Jay Gould, ότι "ποτέ δεν θα βρεθεί ο χαμένος κρίκος γιατί απλά δεν υπάρχει".

Ηδη από τον προηγούμενο αιώνα η Ελενα Π. Μπλαβάτοκου, έλεγε: "Μεταξύ των υπαρχόντων πλασμάτων, δεν υπάρχει μια μόνο ενδιάμεση μορφή που να μπορεί να καλύψει το κενό που υπάρχει μεταξύ του ανθρώπου και του πιθήκου. Το να αγνοήσουμε αυτό το κενό θα ήταν τό-

σο άδικο όσο και παράλογο". Και συμπλήρωνε: "Είναι τόσο δυνατό να μας επιφυλάσσει το μέλλον την ανακάλυψη του γιγάντιου σκελετού του άτλαντα με τριάντα πόδια ύψος (περίπου εννιά μέτρα), όσο και την ανακάλυψη του απολιθώματος ενός πιθηκοειδούς, του "χαμένου κρίκου". Μόνο που το πρώτο ενδεχόμενο είναι πιο πιθανό".

Λαμβάνοντας υπόψη τις τελευταίες ανακαλύψεις που έγιναν, όλα φαίνονται να δείχνουν ότι η μεγάλη εσωτερίστρια, ιδρύτρια της Θεοσοφικής Εταιρίας, ήταν πιο κοντά στην αλήθεια απ' όσο οι "αλάθητοι" σύγχρονοί της.

ΣΥΝΥΠΑΡΞΗ ΠΟΛΛΩΝ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΦΥΛΩΝ

Οι διάφοροι ειδικοί που θεωρούνται καταξιωμένοι ως προς τη μελέτη της προέλευσης του ανθρώπου, αναγνωρίζουν καμιά φορά, με όχι και τόσο ευχαρίστηση, τις περιπτώσεις όπου οστά ανθρώπων ή ζώων και ευρήματα πολιτιστικής δραστηριότητας, που αφορούν τους προϊστορικούς χρόνους, εμφανίζονται ξαφνικά να είναι προγενέστερα απ' όσο θα έπρεπε ή απαντώνται σε τόπους που δεν προβλέπονται με βάση τις κρατούσες αντιλήψεις. Για το λόγο αυτό τέτοια στοιχεία παραμένουν σε μεγάλο βαθμό σε αναφορές που έγιναν in situ, σε ξεχασμένα σφραγισμένα και σε σκονισμένα αρχεία.

Αναφερόμενοι στο προηγούμενο σχήμα μας (δημοσιεύτηκε στο προηγούμενο τεύχος), αυτό δεν μπορεί να γίνει κατανοητό αν θεωρήσουμε μια γραμμική εξέλιξη, κατά την οποία ένα είδος διαδέχεται ένα άλλο μέσα σε καθορισμένο χρόνο, καθώς οι ανθρω-

πόλογοι συνεχώς αναγκάζονται να μεταθέτουν προς τα πίσω τη χρονολογία που θεωρείται αποδεκτή, σε τρόπο ώστε ο άνθρωπος να παρουσιάζεται με όλο και μεγαλύτερη ηλικία και πάντα με ένα πολιτιστικό επίπεδο που να μοιάζει με το σημερινό.

Το κύριο πρόβλημα παρουσιάζεται όταν θα πρέπει να καθοριστεί ποιοί είναι οι γεννηθέντες και ποιοί οι γεννώμενοι, καθώς είναι προφανές ότι διάφορα είδη συνυπήρχαν για αρκετό διάστημα. Οπότε η γενεαλογία των ανθρώπων δεν αντιμετωπίζεται τώρα σαν μια αλυσίδα από την οποία λείπουν ορισμένοι κρίκοι, αλλά σαν ένα μπερδεμένο δικτυωτό, με συνδετικούς κρίκους και διακλαδώσεις προς τα μπρος και προς τα πίσω που διαπλέκονται μεταξύ τους αντανakλώντας έτσι τα είδη που διασταυρώνονται για να δημιουργήσουν νέες ποικιλίες, πολλές από τις οποίες έχουν εξαφανιστεί.

Θα αναφέρουμε με συντομία ορισμένες από τις ανακαλύψεις που σχετίζονται με αυτό το σημείο:

- Ο Correns συνάντησε στο Yago (Τσαντ, 1960) ένα ανθρωποειδές που τοποθετούνταν μεταξύ του Αυστραλοπίθηκου και του Homo Erectus, ηλικίας μεταξύ ενός εκατομμυρίου και πεντακοσίων χιλιάδων χρόνων. Αυτό θα ήταν ένας καταφανής εκφυλισμός γιατί αν ο Αυστραλοπίθηκος είναι παλιός πρόγονος του Homo Erectus, δεν είναι λογικό να βρεθεί ένας Αυστραλοπίθηκος πριν από τον Homo Erectus.

Η πλειοψηφία των επιστημόνων πιστεύει ότι το πρώτο είδος που μπορεί να ονομαστεί άνθρωπος είναι ο Homo Erectus και του αποδίδουν μια μέ-

γιστη ηλικία 1.900.000 χρόνια. Ωστόσο, τα κόκκαλα που βρέθηκαν στην ανατολική λεκάνη του Rudolph στην Κένυα, είναι πιο παλιά (2.800.000 χρόνια) και έχουν μια μορφή πολύ πιο σύγχρονη από αυτό του υποτιθέμενου προγόνου.

- Όσον αφορά τον Άνθρωπο του Νεάντερταλ (που τοποθετείται μεταξύ του Homo Erectus και του Homo Sapiens), ανακαλύφθηκαν λείψανα ηλικίας 45.000 χρόνων από τον αρχαιολόγο R. Solecki στο Shanidar (Ιράκ), δηλ. σε εποχή όπου ήδη ο Άνθρωπος του Νεάντερταλ θεωρούνταν ότι είχε εξαλειφθεί και αντικατασταθεί από τον Sapiens.

- Και όσον αφορά τον Homo Sapiens υποστηρίζεται ότι εμφανίστηκε πριν από 40.000 ως 45.000 χρόνια και ότι πριν από 100.000 χρόνια το μοναδικό ανθρώπινο είδος στη Γη ήταν ο Νεάντερταλ. Ωστόσο στο σπήλαιο των Συνόρων, μεταξύ Σουαζιλάνδης και Νατούλ (Αφρική), βρέθηκαν σκελετοί σύγχρονου ανθρώπου ή Sapiens Sapiens, ηλικίας 100.000 χρόνων.

- Οι δόκτορες L. Dupree και C. Coon βρήκαν σε ορισμένες σπηλιές στο Hotu τρεις Sapiens ηλικίας πάνω από 100.000 χρόνων. Το 1971 ο H. de Lumley βρήκε στο σπήλαιο του Lagar (Γαλλία) λείψανα σύγχρονου ανθρώπου, ηλικίας πάνω από 200.000 χρόνια. Ο δόκτωρ Leakey βρήκε κρανία από Sapiens στην Κένυα και στην Kanjema ηλικίας 400.000 χρόνων. Την ίδια περίοδο, από ανασκαφές που πραγματοποιήθηκαν στην Ουγγαρία

ανακαλύφθηκε ένα κομμάτι από κρανίο του Homo Sapiens ηλικίας πάνω από 600.000 χρόνια, μη συμφωνώντας έτσι με το αποδεκτό ημερολόγιο μεταναστεύσεων του ανθρώπου κατά το μήκος και το πλάτος του πλανήτη.

Τέλος, ο δρ. Matthes, στο φαράγγι της Sta. Maria del Monte (Αμερική), βρήκε λείψανα ανθρώπων ηλικίας πάνω από ένα εκατομμύριο χρόνια, οι οποίοι καλλιεργούσαν τη γη, είχαν ζώα, όπλα και θρησκευτικές τελετές, όπως φαίνεται από τους τάφους και τις σαρκοφάγους.

Οι Alan Walker και Richard Leakey ερευνώντας ένα απολιθωμένο κρανίο του Homo Erectus στη λίμνη Turkana της Κένυας.

ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΗ ΚΡΑΝΙΑΚΗ ΧΩΡΗΤΙΚΟΤΗΤΑ ΣΤΟΥΣ ΑΡΧΑΙΟΥΣ

Τον Αύγουστο του 1972, η ανακάλυψη ενός κρανίου κοντά στη λίμνη Rudolph, στην Κένυα, έκανε τον Leakey να πει: "Η πετάμε αυτό το κρανίο, ή απορρίπτουμε όλες τις θεωρίες μας γύρω από τον πρωτόγονο άνθρωπο. Η κρανιακή κοιλότητα που φιλοξενεί τον εγκέφαλο είναι εκπληκτικά μεγάλη και γι' αυτό καταρρέει η ιδέα ότι όλα τα απολιθώματα των πρωτόγονων μπορούν να ταξινομηθούν σε μια σειρά με βάση την εξελικτική μεταβολή. Φαίνεται πως υπήρξαν μέχρι επτά διαφορετικοί τύποι πρωτόγονου ανθρώπου σε μερικούς από τους οποίους αναπτύχθηκαν εγκέφαλοι με αξιοσημείωτο μέγεθος, πολύ πιο πριν απ' όσο υποθέταμε μέχρι τώρα".

Το σίγουρο είναι ότι ο Άνθρωπος του Κρομανιόν είχε αναμφισβήτητα ανώτερη κρανιακή χωρητικότητα από τη δική μας. Από φυσική άποψη ήταν τελειότερη, τόσο λόγω της ανθεκτικότητάς της όσο και λόγω της ανατομίας της.

Ο Άνθρωπος του Νεάντερταλ είχε επίσης μια κρανιακή χωρητικότητα μεγαλύτερη απ' όσο ο σημερινός άνθρωπος, όμως η κλασική εικόνα που έχει παραμείνει μέχρι τις μέρες μας, στους λαϊκούς κύκλους, διαφέρει εντελώς από αυτή την άποψη, με αποτέλεσμα να παρουσιάσει ο Marceline Boule ένα λαθεμένο μοντέλο. Τα συμπεράσματά του, βασισμένα σχεδόν αποκλειστικά σε ένα πλήρη σκελετό που βρέθηκε σε πολύ καλές συνθήκες στην La Chapelle aux Saints (Γαλλία), ήταν λαθεμένα, καθώς ο λαιμός του σκελετού ήταν παραμορφωμένος από την αρθρίτιδα και την ηλικία. Ετσι συνέλαβε ένα μοντέλο με το κεφάλι να κλίνει προς τα εμπρός, με ενισχυμένους ώμους και με α-

φιδωτές πατούσες, που περπατάγε με τα εξωτερικά μέρη των ποδιών του.

Σήμερα γνωρίζουμε ότι η κρανιακή του χωρητικότητα ήταν μεγαλύτερη από τη δική μας καθώς ο Jay Matternes (που αναγνωρίζεται απ' όλους τους αναγνωπλόγους σαν κορυφή στο είδος του), ανασκεύασε τον Άνθρωπο του Νεάντερταλ: πήρε ένα καλούπι από το κρανίο και, από τις ραβδώσεις και προεξοχές που απαντώνται στην επιφάνεια του οστού - τις λεγόμενες μυϊκές ουλές - σχημάτισε βαθμιαία ένα μυϊκό στρώμα προσομοίωσης. Αφού ευθέτησε τα κόκκαλα, κάλυψε όλο το σύνολο μ' ένα λεπτό φύλλο από αργιλώδη ουσία που παρίστανε το δέρμα και από κάτω ευθέτησε τους σαρκώδεις όγκους των χειλιών, τη μύτη και τ' αυτιά. Βλέποντας το αποτέλεσμα, απορρίπτεται η ιδέα για πιθηκοειδή με πυκνό και άγριο τριχωτό, με πλατύ μέτωπο και λαιμό ταύρου, ενισχυμένους ώμους και γυριστές πατούσες, καθώς και για κανιβαλικά έθιμα. Επίσης είναι

φανερό ότι ο Ανθρώπος του Νεάντερταλ φρόντιζε για τους γέροντες και τους ανάπηρους: ένας σκελετός έδειχνε ένα χέρι κομμένο μέχρι τον αγκώνα, ένα πόδι ακρωτηριασμένο και συμπτώματα τύφλωσης στο ένα μάτι. Όλοι οι τραυματισμοί είχαν γίνει πολύ πριν από το θάνατό του.

Όταν έφτανε η ώρα τους θάβονταν οι νεκροί μαζί με εργαλεία, φαγητό και, σε ορισμένες περιπτώσεις, με λουλούδια (όπως έγινε με τους σκελετούς που ανακαλύφθηκαν στη δεκαετία του 1950, στο σπήλαιο του Shamidar (Ιράκ), από τον Ralph Sobecki, του αμερικάνικου Πανεπιστημίου Κολούμπια).

Άλλο παράδειγμα μας το προσφέρει ο πολιτισμός Miliana, που εμφανίστηκε "ξαφνικά" πριν από 10.000 χρόνια περίπου καθόλου το μήκος των ακτών της Αργεντινής και απ' όπου έχουμε την πιο πολυάριθμη συλλογή από λείψανα σκελετών απ' όλη την προϊστορία. Οι Μιλιανοί είχαν επίσης τη μεγαλύτερη κρανιακή χωρητικότητα που έχει γνωρίσει ποτέ οποιοσδήποτε πληθυσμός στον κόσμο, με σχεδόν 2000 κυβικά εκατοστά, ενώ ο σημερινός άνθρωπος έχει μόλις 1400 κυβικά εκατοστά κρανιακή χωρητικότητα.

Σύμφωνα με τον J. Gould (από το πανεπιστήμιο του Χάρβαρντ), οι διάφορες ιστορίες της ανθρωπίνης εξέλιξης συνιστούν με τη σειρά τους την ιστορία των διαφόρων κοινωνικών προκαταλήψεων. Το να θεωρούμε την εξέλιξη σαν μια σκάλα όπου ο άνθρωπος καταλαμβάνει το πιο ψηλό σκαλοπάτι, ακολουθούμενος από τον άνθρωπο του Νεάντερταλ και πιο κάτω από τους διάφορους χιμπατζήδες ανακατεμένους... είναι μια αντίληψη που δεν ισχύει πια.

"Ο χιμπατζής δεν είναι ένα αποτυχημένο ανθρωπίνο ον αλ-

λά ένας επιτυχημένος πίθηκος που εξελίχθηκε περίπου την ίδια περίοδο με τον άνθρωπο. Και αυτός, στη σημερινή του μορφή, είναι το αποτέλεσμα της εξέλιξης στην παρούσα στιγμή. Και αν η επιβίωση είναι επιτυχία, οι σύγχρονες μορφές - όπως εμείς - δεν έχουν ακόμα διαρκέσει τόσο όσο οι υποτιθέμενοι πρόγονοί μας".

Φαίνεται -λαμβάνοντας υπόψη τις ανακαλύψεις που έγιναν μέχρι τώρα- ότι θα πρέπει να δεχθούμε πως ο Homo Sapiens Sapiens δεν ήταν το μοναδικό ζωντανό ον στη Γη με ανθρωπίνη μορφή.

ΛΕΙΨΑΝΑ ΣΕ ΣΧΕΣΗ ΜΕ ΤΟ ΑΝΘΡΩΠΙΝΟ ΥΨΟΣ

Ο Henry de Lumley, στη δεκαετία του 1960, πραγματοποίησε τις έρευνές του στο σπήλαιο του Arago και καθώς σ' αυτό βρέθηκαν ανθρωπίνα κόκκαλα (σύμφωνα μ' αυτόν) αποχωρισμένα, διασκορπισμένα μεταξύ οστών ζώων, κατέληξε στο συμπέρασμα ότι οι κάτοικοι της σπηλιάς έτρωγαν και τους νεκρούς συνανθρώπους τους. Βρήκε ένα κρανίο από Homo Erectus και του απέδωσε μια ηλικία 450.000 χρόνων. Ξαναφτιάχτηκε ένα μέρος του σκελετού με αποσπάσματα από κόκκαλα άλλων ανδρών και γυναικών που βρέθηκαν στη σπηλιά και ονομάστηκε Homo Erectus Tautavelensis. Για τον κόσμο του Tautavel ήταν ο απεστρεφής (ο πρόγονος) και το ύψος του έφτανε τα 1,65 μέτρα.

Ο ονομαζόμενος "Λούσου", που βρέθηκε στην Αιθιοπία (ηλικίας τριών ή τεσσάρων εκατομμυρίων χρόνων) μόλις που έφτανε το ένα μέτρο ύψος και ο Ανθρώπος του

Οροε (Γρανάδα), ο Ανθρώπος της Ιάβας και ο Ανθρώπος του Πεκίνου είχαν λίγο πολύ ανάλογο ύψος. Αυτές οι ανακαλύψεις συμφωνούν με τη θεωρία του Δαρβίνου καθώς, σύμφωνα μ' αυτήν, ο άνθρωπος προέρχεται από μια κατώτερη φυλή, όπως επισημάναμε πιο πριν.

Όμως τί γίνεται όταν υπάρχουν ανακαλύψεις που υποστηρίζουν το αντίθετο; Τι συμβαίνει όταν ένα κτίριο το οποίο εμείς έχουμε επιστρώσει με χρυσό κλονίζεται και καταρρέει; Αγνοούμε την κατάρρευση επειδή ο χρυσός ήταν δικός μας; Θα τολμήσουμε να διαβεβαιώσουμε κάποια μέρα, όπως ο Weidenreich στις 9 Μαΐου του 1944 μπροστά στην Εθνολογική Εταιρία της Νέας Υόρκης, ότι "η ανθρωπότητα προέρχεται από τους γίγαντες"; Ο Weiden-

reich βασιζόταν σε ανθρώπινα δόντια τραπεζίτες που βρέθηκαν στην Ιάβα, καθώς επίσης και σε κρανία και γνάθους που υποδείκνυαν την ύπαρξη ενός ανθρώπου ύψους 4 ως 5 μέτρων και βάρους 500 κιλών.

Στο έργο του *Footprints in the Sands of Time* ο δρ. Burdick περιγράφει την ανακάλυψη από τον Charles Moss μιας σειράς μεταξύ 15 και 20 γιγάντιων ανθρώπινων ιχνών από ξυπόλητα πόδια, καθένα από τα οποία είχε περίπου 16 ίντσες μήκος (37 εκατοστά περίπου) και 8 ίντσες πλάτος. Το κάθε βήμα ήταν περίπου 6 πόδια (περίπου 1,83 μέτρα) ενώ, αν το υπό συζήτηση ον άρχιζε να τρέχει, το βήμα έφτανε μέχρι τα 9 πόδια και στην άμμο έμενε μόνο το ίχνος του μπροστινού μέρους της πατούσας και όχι της φτέρνας. Στη συνέχεια, η σειρά των ιχνών χωνόταν στην όχθη.

Ο Jesse J. Benton στο έργο του *Cow by the Tail*, περιγράφει μια νεκροκεφαλή που ανακαλύφθηκε σε μια από τις πολυάριθμες σπηλιές της Αριζόνα, κοντά στο Winslow, που ήταν τόσο μεγάλη ώστε το καπέλο Stetson ενός καουμπόυ ήταν πάνω της "μικρό σαν τα καπελάκια που συνηθίζουμε να φοράμε τις γιορτές των Χριστουγέννων". Ο Benton διαβεβαίωνε επίσης ότι στη νεκροκεφαλή είχε βρεθεί ένα χρυσό δόντι, οπότε έτσι απορρίφθηκε η πιθανότητα να ανήκε αυτή η νεκροκεφαλή σε κάποιο ζώο μεγάλου μεγέθους αντί σ' ένα ανθρώπινο ον.

Σε ένα άρθρο που δημοσιεύθηκε πριν από αρκετό καιρό στους *Kansas City Times* γραφόταν: "Στις εξερευνησεις τους μέσα στα δάση του δυτικού Μιζούρι, ο E.P. West ανακάλυψε κάτι κωνικούς λοφίσκους που μοιάζουν μ' αυτούς του Οχάιο και του Κεντάκυ, στα απόκρημνα υψώματα που βλέπουν προς τον ποτα-

Κρανίο του δήθεν ανθρώπινου απολιθώματος του Pilttdown: το εύρημα αυτού του χαμένου κρίκου ήταν μία περίφημη πλαστογράφηση που ξεσκαπώστηκε το 1953.

μό Μιζούρι. Οι πιο ψηλοί λοφίσκοι βρίσκονται στο Τένεσι, στον Μισσισιπή και στη Λουιζιάννα. Κανένας δεν υποπτευόταν ότι αυτή η περιοχή ήταν κατά τους προϊστορικούς χρόνους η πατρίδα των κατασκευαστών αυτών των λοφίσκων, όμως τώρα ανακαλύφθηκε ότι αυτοί οι λοφίσκοι πάνω στα υψώματα του Clay County είναι τάφοι της διακεκριμένης φυλής που φαίνεται ότι κάποτε κατοικούσε στην περιοχή.

"Σ' ένα λοφίσκο βρήκε ο West ένα σκελετό και ένα πλήθος από κόκκαλα σε γιγάντιο μέγεθος, τουλάχιστον διπλάσιο από το κανονικό. Υπήρχε μια κάτω γνάθος που ήταν σε πολύ καλή κατάσταση, με δόντια βαθιά ριζωμένα, ενώ μια κορόνα έδειχνε τη φθορά από τη μάσηση. Οι αρθρώσεις της γνάθου δείχνουν ότι υπήρχαν ισχυροί μύς για τη μάσηση. Το μηριαίο οστούν είναι τόσο μεγάλο όσο αυτό ενός αλόγου και αποκαλύπτει επίσης ισχυρό μυϊκό σύστημα. Ομως το πιο παράξενο κόκκαλο του σκελετού είναι το μετωπικό που είναι πολύ πιε-

σμένο και διαφέρει από τα συνηθισμένα, γιατί σε αντίθεση με τη συμπύεση παρατηρείται μια επιμήκης προεξοχή πλάτους μιας ίντσας που περνάει από τα φρύδια και κατευθύνεται προς τα πίσω. Οι σκελετοί που βρέθηκαν στους τάφους ήταν σε θέση καθημένου και δίπλα σ' αυτούς υπήρχαν μαχαίρια και άλλα αντικείμενα από πυρόλιθο, κατασκευασμένα με διαφορετικό τρόπο από ότι τα όπλα και τα εργαλεία των αυτόχθονων Αμερικάνων. Ο δόκτωρ Foe διεξάγει νέες και λεπτομερείς έρευνες.

"Είναι δυνατό να διατυπωθεί η εκτίμηση ότι οι σκελετοί ανήκουν σε μια φυλή ανθρώπων που δεν υπάρχει σήμερα".

Δεν ξέρουμε αν αυτή η φυλή ήταν η ίδια με εκείνη που βρέθηκε κατά τη διάρκεια των εργασιών για τη διάνοιξη οιδηροδρομικής γραμμής μεταξύ του Wildon και του Carrysburg στη Βόρεια Καρολίνα. Σύμφωνα με ένα περιοδικό της εποχής με ημερομηνία 4 Απριλίου 1874, τα πτώματα που ανακαλύφθηκαν ανήκαν σε ένα ανθρώπινο είδος εξαιρετικά παράξενο και αξιοσημείωτο:

"Οι νεκροκεφαλές είχαν σχεδόν μια ίντσα πάχος. Τα δόντια ήταν πολύ ακονισμένα, όπως αυτά των κανιβάλων και το σμάλτο ήταν τέλεια διατηρημένο. Τα κόκκαλα ήταν εκπληκτικά σκληρά. Το μηριαίο είχε το ίδιο μήκος με την πατούσα ενός μέσου σύγχρονου ανθρώπου, ενώ το ύψος του σώματος έφτανε τα οκτώ ως εννιά πόδια (2,40 ως 2,70 μέτρα περίπου). Κοντά στα κεφάλια τους υπήρχαν κάποια πέτρινα βέλη, καθώς και γουδιά και εξαρτήματα από τοιμπούκια που έμοιαζαν με μαλακό ατεατίτη.

"Τα δόντια των σκελετών ήταν τόσο μεγάλα όσο και των α-

Η ΤΕΧΝΗ ΤΩΝ ΣΠΗΛΑΙΩΝ ΣΤΗΝ ΠΡΟΪΣΤΟΡΙΚΗ ΕΥΡΩΠΗ

Ο καθηγητής Πίτερ Ούκο, του Πανεπιστημίου του Σαουθάμπτον της Αγγλίας, παγκοσμίου φήμης ειδικός σε θέματα προϊστορικής τέχνης, λέει ότι οι απεικονίσεις αυτές πιθανότατα χρησιμοποιούνταν σε τελετές μύησης, όπου τα παιδιά διδάσκονται τους μύθους και τα σύμβολα, όπως κάνουν σήμερα οι αυτόχθονες της Αυστραλίας.

Τοιχογραφία από Τάρανδο, που ζούσε στην Ευρώπη 10.000 χρόνια πριν.

Βίσωνας της προϊστορικής Ευρώπης ζωγραφισμένος στο σπήλαιο Κοσκέ.

λόγων. Τα σώματα ήταν συγκεντρωμένα πολύ κοντά το ένα στο άλλο σαν να σχημάτιζαν γραμμές. Δεν υπήρχαν καθαρά σημάδια που να έδειχναν ότι βρίσκονταν κάτω από τη γη. Το μυστήριο έγκειται στο ποιοί ήταν ή σε ποιά φυλή ανήκαν και πώς τελικά βρέθηκαν θαμμένοι εκεί.

"Δεν στάθηκε δυνατόν ακόμα να απαντηθούν αυτές οι ερωτήσεις και στο μεταξύ η αβεβαιότητα εξακολουθεί να μας κατατρώνει. Ελπίζουμε να πραγματοποιηθεί κάποια προσπάθεια ώστε να διατηρήσουμε κάποιες αυθεντικές και ακριβείς περιγραφές αυτών των ανακαλύψεων και, αν είναι δυνατό, να ρίξουμε κάποιο φως πάνω στη χαμένη φυλή που τα υ-

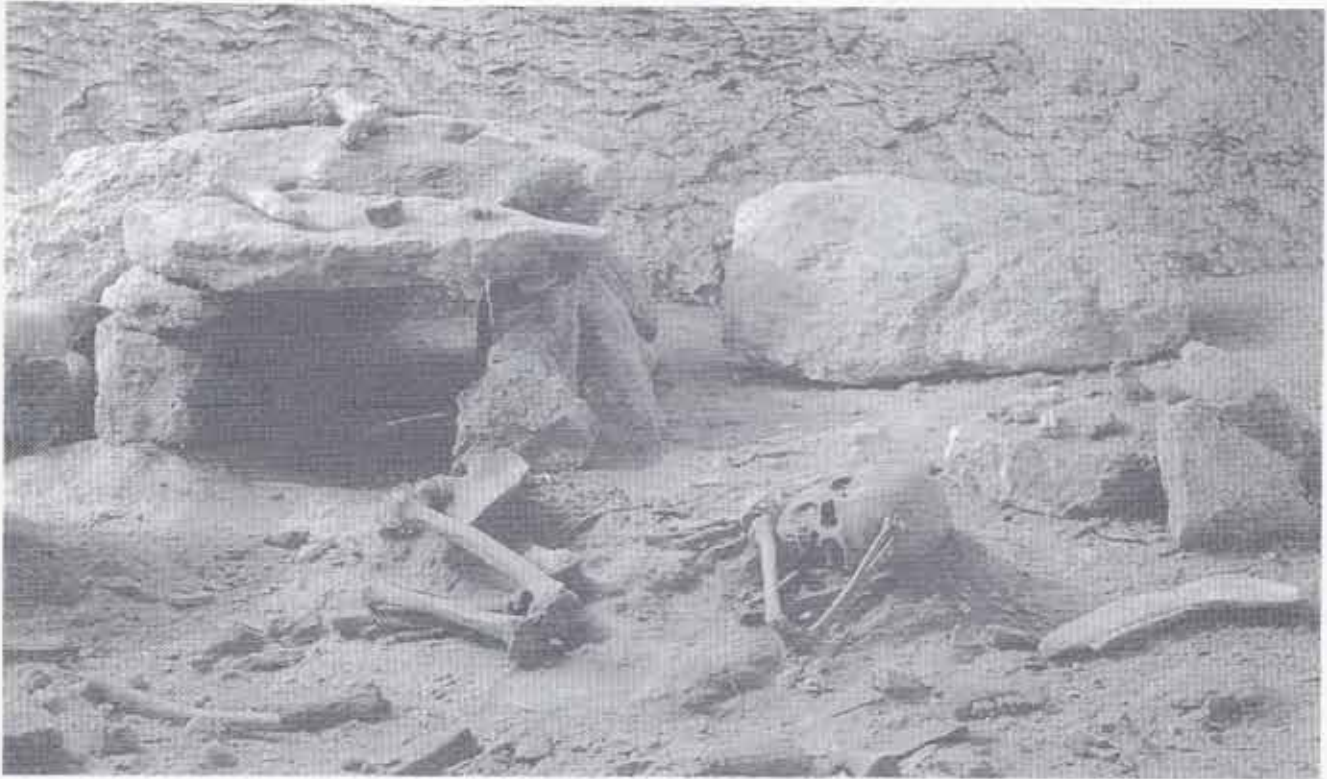

πολείματά της διαταράσσονται τόσο βίαια από τον ύπνο τους στη μήτρα της γης.

"Μετά απ' αυτό και αν οι προκατακλυσμιαίοι πρόγονοι του ελέφαντα και της σαύρας ήταν το μαμούθ και ο πλεσιόσαυρος γιατί δεν μπορούν να είναι πρόγονοι της φυλής μας οι γίγαντες τους οποίους μνημονεύουν οι "Βέδες", το "Βολούσπα" και η "Γένεσις";"

ΥΠΟΛΕΙΜΜΑΤΑ ΣΧΕΤΙΖΟΜΕΝΑ ΜΕ ΤΗΝ ΗΛΙΚΙΑ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ

Λαμβάνοντας υπόψη την ηλικία που αποδίδεται στον άνθρωπο -ο Homo Sapiens εμφανίστηκε πριν από 40.000 χρόνια- και σύμφωνα με το σχήμα 1, που είναι επιστημονικά αποδεκτό από την πλειοψηφία των ανθρωπολόγων, οι παρακάτω ανακαλύψεις αξίζουν τουλάχιστον το χαρακτηρισμό "εκπληκτικές":

Σκελετός μιας νεαρής γυναίκας του τύπου Cro-Magnon.

- Στις αρχές του 1975, ο δρ. Stanley Rhine, από το Πανεπιστήμιο του Νέου Μεξικού, ανακοίνωσε την ανακάλυψη ιχνών ανθρώπινων ποδιών σε γεωλογικά στρώματα ηλικίας μέχρι 40 εκατομμύρια χρόνια.
- Στο Glen Rose, στο Τέξας, ανακαλύφτηκε ένα ίχνοσ από πόδια ανθρωποειδούς ακριβώς δίπλα σε άλλα ίχνη δεινοσαύρων, σε σύγχρονα γεωλογικά στρώματα κι από αυτό φαίνεται πως ο άνθρωπος μπορεί να επέζησε συνυπάρχοντας με αυτά τα γιγάντια ερπετά για πάνω από 80 εκατομμ. χρόνια.
- Σ' ένα σύνολο προϊστορικών ζωγραφιών στους λόφους Grotzatzki, περίπου 25 μίλια

από το Salisbury (Ρωδωσία), συμπεριλαμβάνονταν και αναπαραστάσεις του βροντόσαυρου, ενός τέρατος 21 μέτρα μήκος και 30 τόννους βάρος, για το οποίο οι επιστήμονες επιμένουν ότι εξαλείφτηκε εκατομμύρια χρόνια πριν εμφανιστεί ο άνθρωπος στη γη.

- Πιστεύεται ότι δεν υπήρχαν υφάσματα μέχρις ότου οι Αιγύπτιοι παρήγαγαν τα πρώτα (πριν από 5000 χρόνια). Όμως, αν είναι έτσι, πώς εξηγούνται τα ευρήματα μιας σειράς ανασκαφών που πραγματοποιήθηκαν στη Ρωσία, κατά την οποία βρέθηκαν κόκκαλα από αδράχτι ή ρόκα και σχέδια από υφάσματα ηλικίας πάνω από 80.000 χρόνων;

Τα τοσκούρια από πυρόλιθο, που βρέθηκαν από τον Boucher de Perthes στην κοιλάδα του Somme, είναι απόδειξη για το ότι η ηλικία του ανθρώπου πάνω στη Γη υπερβαίνει όλους τους μέχρι τώρα υπολογισμούς.

Σύμφωνα με τον Boucher, ο άνθρωπος ήδη υπήρχε κατά την περίοδο των παγετώνων που αντιστοιχούσε στην τεταρτογενή γεωλογική περίοδο και πιθανό να υπήρχε και ακόμη πιο πριν.

Όπως ήδη έχουμε πει, αυτό είναι μόνο ένα δείγμα της τεράστιας ποσότητας αποδεικτικών στοιχείων που υπάρχουν σήμερα, σύμφωνα με τα οποία δεν μπορούμε πια να εξακολουθήσουμε να έχουμε την ίδια εκτίμηση για την ηλικία του ανθρώπου πάνω στη Γη, ούτε μπορούμε να πιστεύουμε

ακόμα (όπως είδαμε πιο πριν) ότι η ζωή προήλθε μια ωραία μέρα από ένα "παιχνίδι της τύχης", ούτε πως ο πρόγονος του ανθρώπου ήταν ένας πίθηκος με περισσότερη ή λιγότερη ευφυΐα. Αραγε θα τα αγνοήσουμε όλα αυτά;

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ

Σαν συμπέρασμα αυτής του άρθρου θα πρέπει να επισημανθεί η ελευθερία του ατόμου να διακρίνει αυτό που ποτέ δεν μπόρεσε να γίνει, από αυτό που πάντα ήταν. Για τους υποστηρικτές της επίσημης επιστήμης, πάντα υπάρχει η διέξοδος να ισχυριστούν ότι οι χρονολογίες που δόθηκαν σ' αυτό το άρθρο είναι λαθεμένες, πιθανόν γιατί τα δείγματα άνθρακα ήταν μολυσμένα. Ομως θα ήταν μεγάλη σύμπτωση για μια τόσο μεγάλη ποσότητα μολυσμένων δειγμάτων, καθώς αυτό το επιχείρημα (στο οποίο συνηθίζουν να καταφεύγουν αρκετά συχνά) χρησιμοποιήθηκε ήδη όταν στο βραχώδες κάλυμμα του Meadowcroft βρέθηκαν αρχαιολογικά λείψανα που επιτρέπουν να χρονολογηθεί η εμφάνιση του ανθρώπου στην Αμερική κατά το 17.000 π.Χ. και όχι πριν από 15.000 χρόνια. Αυτοί οι υποστηρικτές ίσως να βρίσκουν λογικό το σε ένας σκελετ που βρέθηκε το 1856, στην κοιλάδα του Neander, στη Γερμανία, μπορεί να ταξινομηθεί "επιστημονικά" και να χαρακτηριστεί σαν σκελετός κοζάκου, που πέθανε το 1814 και που καταδίωξε το Ναπολέοντα κατά την επιστροφή του στη Γαλλία. Και αν κοιτάξουμε το άλλο άκρο θα δούμε τους καθολικούς να συζητούν έντονα για τα ίχνη που βρέθηκαν στην Αμερική... Γιατί; Ήταν σημαντικό να καθοριστεί σε ποιόν απόστολο ανήκαν αυτά!

Ανέκδοτα σαν αυτά, που γεμίζουν ολόκληρες σελίδες έγκυρων βιβλίων, προξενούν ιλαρότητα στον ταπεινό φιλόσοφο και τίθεται το αγωνιώδες ερώτημα: Τι θα πουν την επόμενη φορά; Τι θα πουν όταν αποδειχτεί ότι ο Homo Erectus χρησιμοποιούσε όπλα για διακοσμητικούς ή θρησκευτικούς σκοπούς, για θυσίες σε άγνωστους θεούς ή στο πνεύμα των θεών; Τι θα πουν όταν θα διαπιστώσουν ότι ο εγκέφαλος των πιθήκων που μοιάζει περισσότερο με τον άνθρωπο δεν είναι ούτε το ένα τρίτο του εγκεφάλου των ανθρώπων των κατώτερων φυλών και δεν είναι ούτε το μισό του μεγέθους ενός νεογέννητου; Τι θα πουν όταν διαπιστώσουν ότι η τοποθέτηση των δοντιών, η καμπυλότητα του νωτιαίου μυελού, το πόδι, η λεκάνη, ο προσανατολισμός των θηλυκών γεννητικών οργάνων, βρίσκονται σε ένα στάδιο σαφώς πιο πρωτόγονο στον άνθρωπο απ' ότι στους πιθήκους;

Μπροστά σε μια τέτοια χιονοστιβάδα αναπόφευκτων ερωτημάτων, δεν φαίνεται παράλογη η παλιά ιδέα ότι ο πίθηκος είναι αυτός που προέρχεται από τον άνθρωπο. Ο ιστορικός Oefert Dorper γράφει σχετικά: *"Στα δάση απαντάται ένα είδος σάτυρου, τον οποίο οι νέγροι ονομάζουν Quoias -Μοου και οι Πορτογάλοι Salvage. Έχει μεγάλο κεφάλι, μεγάλο και βαρύ σώμα, νευρώδη μπράτσα, δεν έχει ουρά και περπατάει άλλοτε όρθιος και άλλοτε στα τέσσερα... Σύμφωνα με όσα λένε οι νέγροι, προέρχεται από τους ανθρώπους αλλά κατέληξε σε μια ημι-ζώωδη κατάσταση καθώς ζούσε πάντα στη ζούγκλα."*

Έτσι, τα υπολείμματα του Πιθηκάνθρωπου και του Αυστραλοπίθηκου μπορούν να είναι ζωώδεις εκφυλισμένες καταστάσεις κάποιων ανθρώπινων φυλών που, λόγω φυσικών καταστροφών ή πολέμων, έζησαν για πολύ και-

ρό απομονωμένες μέσα στη βαρβαρότητα.

Είναι επίσης ενδεχόμενο να υπήρξαν μη φυσιολογικές ενώσεις αυτών των ζωοποιημένων καταλοίπων με ορισμένα είδη πιθήκων...

Ίσως, μετά απ' όλ' αυτά, αυτό που χρειάζεται είναι να καταλάβουμε, όπως θα έλεγε ο Ιάπωνας Imarishi, ότι στη Φύση τα όντα συνεργάζονται και ιδιοποιούνται συλλογικά τη γη, βιώνοντας περισσότερο την αμοιβαιότητα παρά τον ανταγωνισμό. Να καταλάβουμε ότι όλα τα όντα δεν είναι παρά αυθεντικές εκφράσεις της Μιας Ζωής που, μέσα από τις άπειρες διαφορετικές μορφές, κυκλοφορεί περνώντας μέσα από το χρόνο, πλησιάζοντας, όλο και περισσότερο, την Πλήρη Τελειότητα. Ίσως θα πρέπει να καταλάβουμε ότι πέρα από τα φυσικά μας σώματα, η ψυχή μας επιθυμεί διακαώς να ενωθεί με την Ψυχή του Κόσμου, με τη θεία Ουσία που μας προστατεύει, αυτή η όλο αγάπη μητέρα, από τα φρικτά πλοκάμια της άγνοιας και μας ανοίγει, διάπλατα, τις πόρτες της Γνώσης, που πάντα χρυσίζουν από τη φωτιά της Αλήθειας που καίει. *****

ΤΑ ΕΣΩΤΕΡΙΚΑ ΤΑΓΜΑΤΑ ΤΟΥ ΜΕΣΑΙΩΝΑ ΚΑΙ ΟΙ ΕΠΙΔΡΑΣΕΙΣ ΤΟΥΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΝΑΤΟΛΗ

του Χρυσόστομου Κωστόπουλου

Ο δυτικός Μεσαίωνας δεν ήταν ο μόνος που γνώρισε ο ανθρώπινος πολιτισμός, βαδίζοντας τη μακρόχρονη πορεία του στα μονοπάτια του χρόνου. Ήταν ένας από τους τόσους που σημάδεψαν την ιστορία της ανθρωπότητας, ένα πέρασμα που οδήγησε στη δυτική Αναγέννηση, όπως και κάθε μεσαίωνας είναι το πέρασμα που οδηγεί σε μια αναγέννηση του πνεύματος σύμφωνα με το Νόμο...

Θα λέγαμε ότι ο κάθε μεσαίωνας αποτελεί τη δοκιμασία μιας παγωμένης συνθήκης που θα πρέπει να λιώσει από τη σπίθα και τη φωτιά της ατομικής συνείδησης και έτσι το παγωμένο σκοτάδι να μεταβληθεί σε ζεστό και λαμπρό φως.

Είναι γεγονός ότι μετά την πτώση της Ρωμαϊκής Αυτοκρατορίας άρχισαν να γκρεμίζονται πολλές θρησκευτικές, ηθικές και πολιτικές αξίες σε σημείο που ο μέχρι τότε δυτικός πολιτισμός άρχισε να διαβρώνεται και να παρακμάζει. Παρόλο όμως τον γενικό εκφυλισμό και τις πολιτικές και γεωγραφικές ανακατατάξεις που μάστιζαν την Ευρώπη, η σπίθα της εσωτερικής φιλοσοφίας, όπως είχε παραδοθεί από τα αρχαία μυστήρια, δεν έσβησε και οι ακοίμητες ψυχές των φιλοσόφων άρχισαν να αναζητούν και να βρίσκουν στοιχεία κλασικού πολιτισμού στους γειτονικούς λαούς και στις περιοχές του Αραβικού κόσμου.

Από το σημείο αυτό ξεκινάει μια διαδικασία μεγάλων αλλαγών που κατά περίεργο τρόπο γίνονται ταυτόχρονα και στη Δύση και στην Ανατολή. Η περίοδος αυτή, που ξεκινάει από τον 10ο αιώνα και φτάνει ως τον 15ο με την πτώση της Κωνσταντινούπολης, σφραγίζεται από το μεγάλο ιστορικό και πολιτιστικό γεγονός της πρώτης σταυροφορίας. Το γεγονός αυτό θα δημιουργήσει ορισμένα φαινόμενα φιλοσοφικού και κυρίως εσωτερικού χαρακτήρα με μεγάλη επίδραση στη Δύση, φαινόμενα που εκδηλώθηκαν στην δημιουργία διαφόρων ταγμάτων και εσωτερικών ομάδων, με εξέχον το τάγμα των Ναϊτών ιπποτών. Όλα τα σημάδια έδειχναν ότι μέσα από τα ερείπια του Ρωμαϊκού κράτους ετοιμαζόταν να προβάλλει ένας καινούργιος ευρωπαϊκός κόσμος.

Για πολλούς και διάφορους λόγους οι Εσωτερικές Ομάδες, οι οποίες προάσπισαν τον ανθρωπισμό και κράτησαν άσβηστη τη φλόγα στην σκοτεινή περίοδο του Δυτικού μεσαίωνας, μπορούν να ονομαστούν ως Τάγματα της Αναζήτησης. Και αυτό γιατί η τελετουργική συμβολολογία αυτών των εσωτερικών ομάδων περιλάμβανε την αναζήτηση για κάτι απόμακρο και ταυτόχρονα κρυμμένο. Ο Gareth Knight αναφέρει χαρακτηριστικά: *"Οι θρύλοι της Αναζήτησης εκφράζουν τη διερεύνηση του πνευματικού στοιχείου μέσα στον άνθρωπο. Αυτό συνήθως συμβολίζεται με την αναζήτηση ενός μεγάλου θησαυρού ή με τη σωτηρία μιας κόρης από κάποιο κίνδυνο που την απειλεί."*¹

Ετσι λοιπόν ο ζηλωτής, όντας αφιερωμένος στην υπηρεσία των δεινοπαθόντων συνανθρώπων του, αναζητούσε την "όμορφη, χαμένη παρθένα" που δεν ήταν τίποτε άλλο παρά η ίδια του η ψυχή και για να τη σώσει έπρεπε να νικήσει τους προσωπικούς του δράκους και δαίμονες. Ετσι η μαθητεία του ήταν μαθητεία υπηρεσίας και πολεμικού αγώνα και ο σκοπός της μύησης του δεν ήταν η απόκτηση τρομερών μαγικών δυνάμεων αλλά απλά η δυνατότητα να προσφέρει θυσία, μια προσφορά αποτελεσματική για την εξουδετέρωση του Κοσμικού Κάρμα.

Οι πανέμορφες αυτές διηγήσεις της Αναζήτησης με την τόσο υψηλή πνευματική αξία θα πλαισιώνουν τα ιδανικά της ιπποσύνης σ' όλη τη σκοτεινή περίοδο του Μεσαίωνας και ταυτόχρονα με τις ανατολικές επιδράσεις θα αποτελέσουν την παράδοση των εσωτερικών ταγμάτων και ομά-

δων στην Δύση, μια παράδοση που άντλησε τόσα πολλά από την Ανατολή σε σημείο που να θεωρείται ο μεσαιωνικός εσωτερισμός μια μεταφύτευση της γνώσης από την Ανατολή στη Δύση.

ΜΑΝΙΧΑΙΣΜΟΣ

Οι ρίζες της δυτικής παράδοσης

Ξεκινώντας την εξέταση των ταγμάτων αυτών, κάτω από το συγκεκριμένο πρίσμα, συναντάμε την επίδραση μιας ανατολικής αίρεσης ή καλύτερα μιας θρησκευτικής φιλοσοφίας η οποία αναμφισβήτητα επέδρασε αποφασιστικά πάνω στην πορεία του Δυτικού πολιτισμού. Πρόκειται για το Μανιχαϊσμό, μια φιλοσοφία γεννημένη ανάμεσα στους πιστούς του Ζωροάστρη και εμπνεόμενη από τις μυστικές δοξασίες των Χαλδαιών, μια φιλοσοφία - θρησκεία με ιδρυτή τον Μάνη, όνομα το οποίο σύμφωνα με τον Πλούταρχο σημαίνει "Χρισμένος". Ο Πέρσης αυτός σοφός, που το πραγματικό του όνομα ήταν Σουράϊκ, γεννήθηκε στη Βαβυλώνα το 215 μ.Χ. Εκπαιδεύτηκε αρχικά από τον πατέρα του, έναν πνευματικό άνθρωπο που είχε σχέση με Χριστιανούς, Γνωστικούς και Μανταίους. Αργότερα ο Μάνης ταξίδεψε πολύ έγινε μελετητής των θρησκειών της Ινδίας, Κεντρικής Ασίας και Κίνας και μνηήθηκε στα μυστήρια του Μίθρα. Γνώρισε τα αρχικά αιρετικά χριστιανικά τάγματα καθώς επίσης και τις καββαλιστικές δοξασίες, παρ' όλα αυτά όμως θεωρούσε τα παγανιστικά φιλοσοφικά συστήματα ανώτερα. Ανακηρύχθηκε αρχιερέας στην αυλή του Πέρση βασιλιά Σαπούρ του Πρώτου (240-242) αλλά ήρθε σε αντίθεση με το

¹ Gareth Knight - Η παράδοση της Δύσης σελ. 96

ιερατείο του Ζωροάστρη το οποίο τον πολέμησε σ' όλη τη διάρκεια της ζωής του. Οι ιερείς ήταν αποφασισμένοι να καταστρέψουν το αιρετικό τάγμα και τον ιδρυτή του. Έτσι μετά από πολλές περιπέτειες ο Μάνης σταυρώθηκε και γδάρθηκε ζωντανός (276 - 277 μ.Χ.) ενώ το σώμα του βασανίστηκε και ταπεινώθηκε.

Ο Μανιχαϊσμός αν και βασιζόταν στον περσικό δυαδισμό δεχόταν την μεσολάβηση του Χριστού αλλά όχι τη θεϊότητα του Ιησού. Το τάγμα εκτελούσε τα μυστήρια της βάπτισης και της κοινωνίας πιστεύοντας σε μια αρχέγονη θρησκεία που υπήρχε πάντοτε και που οι επιμέρους θεολογίες αποτελούσαν κακέκτυπες και παραφθαρμένες μορφές της. Ο Μάνης πίστευε στην αιώνια φιλοσοφία και στην πρακτική θρησκεία της αγάπης που εκφραζόταν μέσα από την ευγένεια, την καλοσύνη και την υπομονή. Για τους μανιχαϊστές κάθε μορφή τύραννίας και δεσποτισμού έπρεπε να καταρρεύσει. Ο ηγέτης - κυβερνήτης έπρεπε να κυβερνά ειρηνικά και με δίκαιους νόμους όντας ο ίδιος ένα ευγενικό παράδειγμα. Ο σκοπός του τάγματος, μια ανθρώπινη αδελφότητα με διάρκεια ζωής, μπορούσε να επιτευχθεί μόνο όταν ο εσωτερικός Χριστός αναγνωριστεί σαν ο παγκόσμιος Λυτρωτής.

Μετά το θάνατο του Μάνη ένας κύκλος μνημένων μαθητών όρισε τα σύμβολα, τις τελετές και τους βαθμούς του τάγματος. Μια από τις ετήσιες τελετές γιορταζόταν σε ανάμνηση της σταύρωσης του δασκάλου και κατά τη διάρκεια της τοποθετούσαν ένα άδειο κάθισμα σ' ένα βάθρο με πέντε σκαλοπάτια. Οι εξαγνισμένοι μαθητές γονάτιζαν μπροστά στο κάθισμα που συμβόλιζε τον παρόντα δάσκαλο του τάγματος. Η τελετή αυτή μας θυμίζει τον κενό θρόνο

του Οσιρι στις αιγυπτιακές μυθισσεις. Οι μνημένοι μανιχαϊστές ονομάζονταν "Γιοί της Χήρας" όπως και ο ίδιος ο Μάνης. Επίσης ένας "Γιός της Χήρας" ήταν και ο θεός - σωτήρας Ωρος που συνελήφθη από το πνεύμα του δολοφονημένου πατέρα του από την ντυμένη με τα πέπλα της χηρείας Ισιδα. Ένα από τα σύμβολα του Οσιρι είναι ο Παντεπόπτης Οφθαλμός συνδυασμένος μ' ένα άδειο

θρόνο. Και ο ίδιος ο Μάνης γίνεται μέσω του μαρτυρίου του ένας άλλος Οσιρις, Κύριος του Αδειου Θρόνου, ενώ οι γιοί - μαθητές θρηνούν για το χαμό του δασκάλου.

Η αίρεση του Μανιχαϊσμού δεν διαδόθηκε εύκολα γιατί υπέστη φοβερούς διωγμούς από τον κατεστημένο Χριστιανισμό, όμως, μεταμφιεσμένη, μεταφέρθηκε στην Ευρώπη αρχικά από τους Παυλικιανούς στην Αρμενία (70-

Σελίδα από το έργο "Χριστιανική Μυθολογία". Στο κάτω μέρος υπάρχει η τριπρόσωπη θεότητα των ναϊτών Ιπποτών.

ΙΣΤΟΡΙΑ

12ο αιώνα), τους Βογομίλους στη Θράκη (10ο - 12ο αιώνα) και από τους Καθαρούς ή Αλβιγνούς στη Νότια Γαλλία. Ο Χέκεθορν θεωρεί τους Ναϊτες και τους Ελευθεροτέκτονες σαν απογόνους του Μανιχαϊσμού και προσφέρει ενδείξεις ότι οι δοξασίες της αίρεσης επαναλαμβάνονται στις συμφωνίες των συντεχνιών και στα τραγούδια των Τροβαδούρων.

Νομίζω ότι είναι χρήσιμο στο σημείο αυτό να αναφέρουμε την άποψη της Ισαβέλλα Κούπερ σχετικά με την επίδραση που δέχθηκαν τα δυτικά τάγματα από τον Μανιχαϊσμό και γενικότερα από τον ανατολικό εσωτερισμό στα χρόνια του Μεσαίωνα: " Από την εποχή του θανάτου του Μάνη, το 276 μ.Χ., υπήρχε μια στενή συνάφεια -συγχώνευση μάλλον- με μερικές από τις κυριότερες γνωστικές αιρέσεις, από εδώ δε συμπεραίνουμε το γεγονός της αναμίξεως των δύο ισχυρότατων ρευμάτων Ανατολικής Σοφίας. Το ένα προήλθε απευθείας από την Ινδία μέσω της Περσίας. Το άλλο, αφού πέρασε από τη θαυμάσια εκείνη Αιγυπτιακή περίοδο και πλουτίστηκε με τη σοφία των μεγάλων Ερμητικών διδασκάλων, ξεχύθηκε στην Συρία και στην Αραβία. Από εκεί με πρόσθετη ενέργεια που έλαβε από τις νέες θείες δυνάμεις....εισήλθε στην Ευρώπη από την Βόρεια Αφρική και βρήκε κοιτίδα στην Ισπανία, όπου έριξε βαθειές ρίζες". Επίσης παρακάτω μιλώντας για τους Μανιχαίους αναφέρει: "Αργότερα τους βλέπουμε διασκορπισμένους σε αιρέσεις, να παίρνουν διάφορα τοπικά ονόματα, χωρισμένοι μόνο στο όνομα, αλλά χρησιμοποιώντας την ίδια μυστική γλώσσα και τα ίδια σημεία. Ετσι, όπου και αν ταξίδευαν και με οποιοδήποτε όνομα, αναγνωρίζο-

νταν μεταξύ τους ως "Τέκνα της Χήρας", συνδεδεμένοι με μια μυστική αναζήτηση και ενωμένοι -δυνάμει μιας μυστικής επιστήμης- σε μια κοινότητα. Μ' αυτή δημιουργήθηκε ένα ι-δεώδες ιπποτισμού. Εψαλλαν τον έρωτα και υμνούσαν τον ουρανό. Αλλά ο έρωτας ήταν Ερωτας Θεϊός και ο ουρανός τους ήταν η σοφία και η ειρήνη που ζητούσαν την αιώνια και ανώτερη ζωή".

ΟΙ ΑΛΒΙΓΗΝΟΙ - ΚΑΘΑΡΟΙ

Η σοφία του Μανιχαϊσμού και των άλλων ανατολικών σχολών μεταφυτεύτηκε στην αίρεση των Αλβιγνών ή Καθάρων, μια μυστική ομάδα που έδρασε και άκμασε το 12ο - 13ο αιώνα στη Νότια Γαλλία κυρίως. Ονομάζονταν Καθαροί γιατί το κύριο μέλημά τους ήταν η κάθαρση της ψυχής από την ύλη που την θεωρούσαν έργο του διαβόλου. Οι επιρροές της φιλοσοφίας τους προέρχονται από τους Γνωστικούς, τους Μανιχαίους καθώς επίσης και από το δρυϊδικό υπόστρωμα που υπήρχε την εποχή εκείνη στην Νότια Γαλλία. Ουσιαστικά λοιπόν πρόκειται για μια επιβίωση της διδασκαλίας των αρχαίων μυστηρίων με χριστιανική ορολογία.

Οι Αλβιγννοί πίστευαν στην τριαδική υπόσταση του ανθρώπου δηλ. σώμα, ψυχή και πνεύμα. Ο Θεός, άπειρη και απόλυτη ύπαρξη, καθώς βρίσκεται πέρα από το καλό και το κακό, δεν δημιουργεί ο ίδιος αλλά απ' αυτόν απορρέουν πνευματικές οντότητες, οι Αιώνες που παραμένουν στην ενότητα του πατρός. Το σημείο αυτό θυμίζει έντονα τις καβαλι-στικές δοξασίες σχετικά με τις

εκπορεύσεις του Αϊν - Σοφ. Κατά τους Αλβιγνούς, ο δημιουργός του υλικού κόσμου είναι ο ίδιος ο Σατανάς, ένας Αιώνας, που εκφράζεται στην Παλαιά Διαθήκη μέσω του εκδικητικού, κακού, τυραννικού και αιμοσταγή Ιεχωβά. Απέρριπταν επομένως οι Αλβιγννοί όλη την Παλαιά Διαθήκη αλλά εκτιμούσαν ιδιαίτερα το Κατά Ιωάννην Ευαγγέλιο και ορισμένες επιστολές του Παύλου.

Ο Χριστός, όπως και το Άγιο Πνεύμα, ήταν ένας Αϊών, ένας άγγελος Θεϊός λόγω της καταγωγής του αλλά όμως όχι περισσότερο θείος από τις άλλες αγίες εκπορεύσεις του Θεού. Θεωρούσαν επομένως οι Αλβιγννοί ότι ο Χριστός χρησιμοποίησε το σώμα του Ιησού δίχως να σαρκωθεί και έτσι δεν αναγνώριζαν την Μαρία ως Μητέρα Θεού. Δεν δέχονταν την ιερότητα του γάμου αφού σαν θεσμός αυξάνει τα υλικά σώματα και σκλαβώνει τις ψυχές στην ύλη.

Η Γη, παίζοντας ιδιαίτερο ρόλο, αποτελεί ένα είδος Καθαρτηρίου, όπου οι άνθρωποι μετά από διαδοχικές επαναγεννήσεις κατάφερναν να βιώσουν το μυστήριο του Χριστού και να πετύχουν την επανένωση με το Εσωτερικό Ένδυμα της Δόξας, επιστρέφοντας στην ουράνια καταγωγή τους. Αυτό θα το πετύχαιναν με συγκεκριμένο τρόπο όντας αγνοί, "Καθαροί", σωματικά και ψυχικά. Πρέπει, στο σημείο αυτό, να επισημάνουμε τη σημασία της γνώσης ως λυτρωτικού και απελευθερωτικού παράγοντα σε αντίθεση με την τυφλή πίστη της κατεστημένης Εκκλησίας. Ετσι οι Αλβιγννοί απέρριπταν καθ' ολοκληρία την εξουσία της Καθολικής Εκκλησίας της Ρώμης βλέποντας σ' αυτή μια σημαντική διαστροφή της διδασκαλίας της Αγάπης, όπως εκφράστηκε μέσω του πνεύματος του Χριστού.

Οι κοινότητες των Αλβιγνών διαιρούνταν σε δύο τμήματα: στους Τέλειους (perfecti) και στους Πιστούς. Οι Τέλαιοι, ιερείς και διδάσκαλοι, ζούσαν υποδειγματικά ακολουθώντας αυστηρούς κανόνες διατροφής και διαβίωσης που θυμίζουν αρκετά τις πυθαγόρειες συνήθειες. Επίσης χρησιμοποιούσαν διάφορες τεχνικές αυτοσυγκέντρωσης και διαλογισμού και κατά καιρούς τηρούσαν μακρές νηστείες. Το μοναδικό μυστήριο που τελούσαν οι Αλβιγνοί ήταν Consolamentum, η τελετή κατά την οποία οι Τέλαιοι μετέδιδαν το Άγιο Πνεύμα στον Πιστό, ο οποίος αποκτούσε το ξανακερδισμένο Σώμα της Δόξας και το άγιο πνεύμα του έπαιρνε το όνομα του Πνεύματος της Παρηγορίας (Consolatio), δηλ. του Παρακλητού.

Καθώς οι ομάδες των Αλβιγνών εξαπλώθηκαν ταχύτατα στην Ευρώπη, όπως ήταν φυσικό η Καθολική Εκκλησία οργισμένη άρχισε να παίρνει δραστικά μέτρα. Ήδη το 1017 μια ομάδα Καθαρών κήκε στην Ορλεάνη. Το 1022 το ίδιο έγινε στην Τουλούζη. Ετσι λοιπόν το 1209 μ.Χ. ο Πάπας Ιννοκέντιος Γ' έπεισε τους Κιστερκιανούς μοναχούς να κηρύξουν μια εκστρατεία εναντίον των Αλβιγνών. Μετά από σκληρές μάχες, λεηλασίες και σφαγές η αίρεση πνίγηκε στο αίμα. Η εξολόθρευση των Καθαρών προκάλεσε την καταστροφή του πολιτισμού της Ακουϊτανίας, η οποία βυθίστηκε στη βαρβαρότητα της Βόρειας Γαλλίας. Οι σφαγές ήταν τρομακτικής εντάσεως και τα θύματα ήταν πάνω από ένα εκατομμύριο. Το κάστρο του Μονσεγκύρ στο Λάνγκκον, τελευταίο προπύργιο των Καθαρών, τελικά έπεσε την 1η Μαρτίου 1244.

Ο Μωρίς Μαγκρ αναφέρει τα εξής για τους Αλβιγνούς και την καταστροφή τους: "Νοιώθω

αγανάκτηση για τη μεγάλη αδικία, η οποία ποτέ δεν επανορθώθηκε και η οποία φαίνεται απίθανο να επανορθωθεί. Εκείνοι οι συγκρατημένοι, σεμνοί άνθρωποι που έζησαν στην Νότια Γαλλία κατά τη διάρκεια του 13ου αιώνα, των οποίων ο πρακτικός κανόνας ήταν η πενία και το ιδανικό η αγάπη των συνανθρώπων τους, αφανίστηκαν και η συκοφαντία έσβησε θριαμβευτικά ακόμα και το όνομα και την ανάμνησή τους. Η συκοφαντία ήταν τόσο αποτελεσματική και επιδέξια, ώστε οι απόγονοι εκείνων των θαυμάσιων ανθρώπων δεν γνωρίζουν τίποτα για την ευγενική ιστορία των προγόνων τους και, όταν επιθυμούν να την γνωρίσουν, τους παρουσιάζεται με τέτοιο τρόπο, ώστε ντρέπονται για το παράξενο παρελθόν τους".

Αφίσα των Ροδοσταύρων του 19ου αιώνα.

Πράγματι όμως αφανίστηκαν οι Αλβιγνοί! Οχι βέβαια. Η διδασκαλία και η ενέργεια τους

μεταβιβάστηκε στους Ναΐτες Ιππότες, τους Ροδόσταυρους και αργότερα στους Βαυαρούς Ιλουμινιστές. Οι μυημένοι προτίμησαν, δρώντας μυστικά και παραμένοντας κρυμμένοι, να δημιουργήσουν νέα κανάλια όπου μέσα τους διαχύθηκε η ενέργεια της εσωτερικής φιλοσοφίας. Τα κανάλια αυτά, όπως ήταν φυσικό, άλλαξαν μορφές ανάλογα με τις ανάγκες και τις απαιτήσεις της εποχής και του τόπου και διατήρησαν χωρίς διακοπή την φλόγα των ουσιαστικών αληθειών και της φιλοσοφίας.

Ο ΜΥΘΟΣ ΤΟΥ ΙΕΡΟΥ ΔΙΣΚΟΠΟΤΗΡΟΥ

Ένα σημαντικό μέρος της δυτικής μυστικιστικής παράδοσης.

Υπάρχει μια φήμη που αναφέρει πως η αίρεση των Αλβιγνών είχε στην κατοχή της το Άγιο Δισκοπότηρο, το λεγόμενο Γκράαλ, ένα ιερό κειμήλιο που μάταια είχαν αναζητήσει όλοι οι ιππότες του Μεσαίωνα και που γύρω του είχαν πλεχθεί και δομηθεί ολόκληρα έπη όπως αυτό του Αρθούρου και των ιπποτών της στρογγυλής τραπέζης. Γύρω από αυτή την παράδοση σχετικά με το Άγιο Δισκοπότηρο δημιουργήθηκαν μερικές ομάδες του δυτικού μεσαίωνα όπως αυτές των Τροβαδούρων και του Τάγματος της Περικνημίδας και η γοητεία του μύθου έφτασε να επηρεάσει ακόμα και τα έργα του μεγάλου μουσουργού Βάγκνερ. Ας δούμε λοιπόν ποιός ήταν ο μύθος του Αγίου Δισκοπότηρου και πώς αυτός, σε μια από τις ερμηνείες του, συμβόλιζε την μετάδοση της εσωτερικής γνώσης από την Ανατολή στη Δύση.

Η ίδια η ιστορία του μύθου είναι θολή και περίπλοκη και το Γκράαλ παραμένει ένας άλυτος γρίφος που μας καλεί, σαν σύγχρονοι ιππότες, να αποκρυπτογραφήσουμε το κρυμένο μήνυμά του. Υπάρχουν πολλές αντιφάσεις ανάμεσα στις διαφορετικές παραδόσεις και φαίνεται πως ο αρχικός πυρήνας έχει φθαρεί και αλλοιωθεί. Παντού όμως παρουσιάζεται το όνομα Γκράαλ. Προέρχεται από την λατινική λέξη *Gradalis*, που σημαίνει δίσκος. Η ερμηνεία αυτή διαφέρει από την εσφαλμένη εκδοχή που κυριάρχησε στην γλώσσα μας και αναφέρεται το Γκράαλ σαν το ιερό σκεύος του Μυστικού Δείπνου. Η σημασία του ονόματος είναι πολύ πιο βαθιά και μυστική και οι μύστες την έδωσαν κάτω από την ασαφή και σκοτεινή έννοια του Γκράαλ.

Την πρώτη γραπτή μορφή του μύθου την παραδίδει ο Κρετιέν ντε Τρουά στο έργο του *"Perceval o li Contes del Graal"* που γράφτηκε λίγο μετά το 1180. Εκεί αναφέρει το Γκράαλ σαν ένα δίσκο που κάποτε "χώρεσε εκατό κεφάλια χοίρων". Το έργο, αν και έμεινε ημιτελές, αναφέρεται στον νέο άνθρωπο, που αρχίζει να γεννιέται και να διαμορφώνεται έχοντας σαν σύμβολο της πνευματικής του δόξας το ιερό δισκοπότηρο. Η πορεία προς μια αναγέννηση φαίνεται και από το αλληγορικό όνομα του *Perceval*, ένα τεχνητό όνομα φτιαγμένο από τις λέξεις *perce* a *val* που σημαίνουν "προχωρώ με κόπο στο ενδιαμέσο".

Πολύ πιο σημαντική είναι η ιστορία που παραδίδεται απ' τον Βόλφραμ φον Εσενμπαχ. Αυτός περιγράφει το Γκράαλ σαν ένα πράσινο πετράδι, που βρισκόταν στο στέμμα του Εωσφόρου, απ' όπου το αποκόλλησε με μια σπαθιά ο Αρχάγγελος Μιχαήλ στη μά-

Απεικόνιση μητητικής διαδικασίας.

χη των αγγέλων κατά την ανταρσία στον παράδεισο. Μιλώντας για το πετράδι αυτό ο Εσενμπαχ λέει: *"Με την δύναμη της λίθου ο φοίνικας καίγεται και γίνεται στάχτη, αλλά γρήγορα οι στάχτες του ξαναδίνουν ζωή"*.

Το Γκράαλ παρουσιάζεται κάπως σαν το κέρας της Αμάλθειας και για να το κατακτήσει κάποιος πρέπει να ξέρει ότι θα του δοθεί μόνο μια ευκαιρία και ότι δεν πρόκειται να το βρει αυτός που το ψάχνει συνειδητά. Ετσι λοιπόν αποτελεί το σύμβολο της πιο υψηλής πνευματικότητας και συνειδητοποίησης, της εσωτερικής φλόγας που καίει στο βάθος κάθε όντος και το κάνει να ξαναγεννηθεί, ή καλύτερα να αναγεννηθεί, μέσα από τις στάχτες του.

Ένα σημαντικό σημείο στο έργο του Εσενμπαχ είναι η αναφορά του, ως πηγή έμπνευσης, στο έργο ενός άγνωστου Προβηγκιανού ποιητή με το όνομα Κυόν, ο οποίος βρήκε στο Τολέδο τα γρα-

πτά του Αραβα αστρονόμου Φλεγκετάνις - επίσης άγνωστου. Ίσως το σημείο αυτό αναφέρεται στα νέα στοιχεία που εισβάλλουν στην Ευρώπη από την Ανατολή ή καλύτερα στη μεταφύτευση, μέσω των Καθάρων και Ναϊτών, της Ανατολικής γνώσης στη Δύση. Είναι η εποχή που οι σταυροφόροι γυρίζουν πίσω από τους Αγίους Τόπους φέρνοντας μαζί τους τις Αραβικές επιδράσεις με τις οποίες ήρθαν σε επαφή. Ταυτόχρονα οι Εβραίοι είναι διασκορπισμένοι σ' όλη την Ευρώπη μεταδίδοντας την καββαλιστική κουλτούρα τους και τον μυστικισμό τους. Ετσι λοιπόν το Ιερό Δισκοπότηρο ίσως να συμβολίζει τη φιλοσοφική λίθο των αλχημιστών ή την υλοποιημένη Σεχινάχ (Επίγεια Υλοποίηση του Θεού) της Καββάλα. Επίσης είναι γνωστό ότι σύμβολο των αλχημιστών ήταν ο Ερημητικός Σμαραγδένιος Πίνακας που μοιάζει πολύ με το πετράδι του Εσενμπαχ.

Σχετικά με το συμβολισμό του Γκράαλ ως την ανατολική σοφία που μεταφέρθηκε στην Ευρώπη συναντάμε μια παράδοση που αναφέρει τα εξής: Το Ιερό Δισκοπότηρο το φέρνει μετά από πολλές περιπέτειες στην Ευρώπη ο Ιωσήφ της Αριμαθαίας αφού διέσχισε τη Βορειοαφρικάνικη ακτή και πέρασε μέσω της Ισπανίας. Το κοινό αυτό πρότυπο, που το συναντάμε αργότερα και στο Ροδostaυρισμό, στην πραγματικότητα αποτελεί το νέο πολιτισμό που δομήθηκε στην Ευρώπη κάτω από τις Ισλαμικές επιδράσεις. Οι Μουσουλμάνοι, δέκτες μιας μεγάλης ποικιλίας πολιτιστικών παραδόσεων, εξαιτίας των πολυεθνικών κατακτήσεων τους "πέρασαν" με διάφορους τρόπους την γνώση και τη σοφία τους στην Ευρώπη, κυρίως όμως αυτό έγινε με το εξέχον ιπποτικό τάγμα των Ναϊτών.

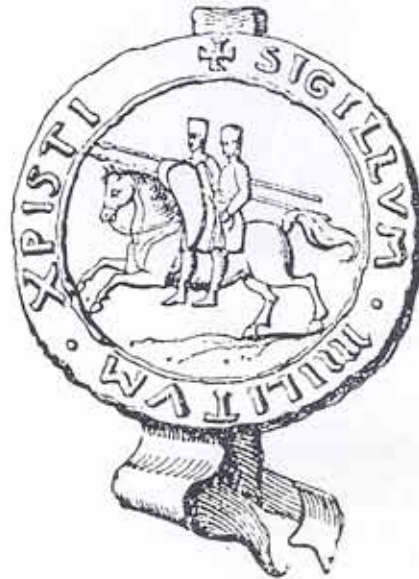
ΟΙ ΝΑΪΤΕΣ ΙΠΠΟΤΕΣ
Το εξέχον εσωτερικό
τάγμα του δυτικού
Μεσαιώνα

Η Ε.Π. Μπλαβάτσου στο έργο της "Αποκαλυμμένη Ισιδα" αναφέρει τους Ναΐτες ως "τον τελευταίο μυστικό ευρωπαϊκό οργανισμό, ο οποίος σαν σώμα, είχε στην κατοχή του μερικά από τα μυστήρια της Ανατολής". Και προσθέτει: "Αναγνώριζαν τις δοξασίες της αλχημείας, της αστρολογίας, της μαγείας, των καββαλιστικών τάλισμαν και ακολουθούσαν τις μυστικές διδασκαλίες των αρχηγών τους στην Ανατολή". Και εμείς θα λέγαμε ότι μέσω των Ναϊτών ιπποτών έφτασαν καλυμμένες στην Ευρώπη οι Ισλαμικές μυστικές δοξασίες και ο Σουφισμός και γονιμοποίησαν μ' αυτό τον τρόπο τις στειρές ευρωπαϊκές δεισιδαιμονίες που μάλιστα την μεσαιωνική Ευρώπη, οδηγώντας έτσι στην νέα εποχή της Αναγέννησης.

Το τάγμα των Ναϊτών Ιπποτών ιδρύθηκε το 1118 μ.Χ. από τον Υγ ντε Πεγιέ και τον Ζωφρέ του Σαιν Ομέρ, μαζί με επτά άλλους Γάλλους Ιππότες που ήταν εγκατεστημένοι στην Παλαιστίνη. Μετά την απόφασή τους να διαφυλάξουν τους Αγίους Τόπους, τα πρώτα εννιά χρόνια το τάγμα ζούσε σε έσχατη πενία. Η κατάσταση αυτή απεικονίζεται στη ναϊτική σφραγίδα που δείχνει δύο ιππότες² να μοιράζονται το ίδιο άλογο. Καθώς η επιρροή του τάγματος αυξανόταν συνεχώς, στα 1128 το συμβούλιο της πόλης Τρουά αναγνώρισε τα κί-

2 Στην πραγματικότητα πρόκειται για τους Υγ ντε Πεγιέ και Ζωφρέ του Σαιν Ομέρ που όντως μοιράζονταν το ίδιο άλογο

νητρά τους και ο Άγιος Βερνάρδος ετοίμασε τον κώδικα τιμής και υποταγής των ιπποτών. Ορίστηκε σαν διακριτικό ένδυμα ένας λευκός μανδύας, το χρώμα της αγνότητας του μοναχού και ένας κόκκινος σταυρός στο στή-

Η σφραγίδα των Ναϊτών Ιπποτών

θος, το χρώμα της βούλησης του πολεμιστή.

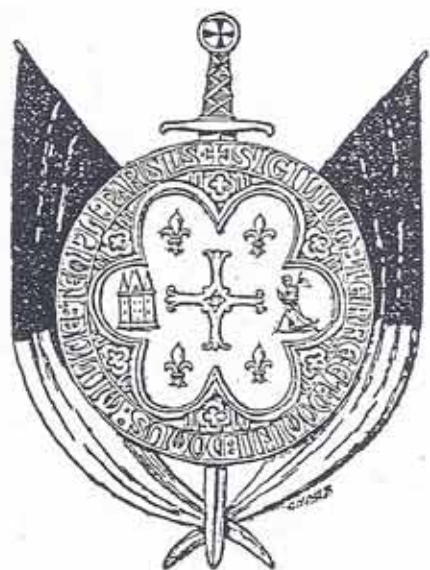
Τα μέλη δεσμεύονταν με αυστηρές υποχρεώσεις. Εδιναν όρκο πενίας, έτρωγαν μόνο τροφές από σιτάρι και απαρνιόνταν ακόμα και τις πιο απλές απολαύσεις. Μοίραζαν το χρόνο τους ανάμεσα σε θρησκευτικές ασχολίες, όπως αυτές της προσευχής και της μετάνοιας, καθώς και σε πολεμικές επιχειρήσεις εναντίον των εχθρών του Χριστού. Οι υποϊηφιοι για μύηση έδιναν όλη την περιουσία τους στο τάγμα. Έτσι ενώ ο καθένας ατομικά ζούσε σε κατάσταση πενίας, το τάγμα σαν σύνολο γινόταν πλούσιο.

Ο αρχηγός του τάγματος ονομαζόταν Μεγάλος Μάγιστρος και είχε θέση ανάμεσα στους πρί-

γκιπες στις αυλές της Ευρώπης. Το κάθε μέλος έδινε όρκους αγνότητας, υπακοής και υπηρεσίας. "Ορκίζομαι" έλεγε "να αφιερώσω τις σκέψεις, την ενέργεια και την ζωή μου στην υπεράσπιση της ενότητας του Θεού και των μυστηρίων της πίστης... Υπόσχομαι να είμαι ταπεινός και υπάκουος στον Μεγάλο Δάσκαλο του Τάγματος".

ΕΠΙΔΡΑΣΕΙΣ ΤΩΝ
ΝΑΪΤΩΝ
ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΝΑΤΟΛΗ
ΚΑΙ Η ΣΧΕΣΗ ΤΟΥΣ ΜΕ
ΙΣΛΑΜΙΚΕΣ ΟΜΑΔΕΣ

Οι μυημένοι Ναΐτες κατά την παραμονή τους στους Αγίους Τόπους ήρθαν σε επαφή με αρκετά μυστικά ανατολικά τάγματα και, δεχόμενοι την επίδρασή τους, μεταφύτευσαν, γυρίζοντας πίσω, την ισλαμική εσωτερική γνώση στη μεσαιωνική Ευρώπη. Είναι γεγονός ότι πολλές Μυστικές Εταιρείες των αρχαίων άκμασαν ή δημιουργήθηκαν στην Συρία. Εκεί εμφανίστηκαν οι Διονυσιακοί τεχνίτες, οι Εσσαίοι και οι Κασίδες. Έτσι οι Ναΐτες βρήκαν πρόσφορο έδαφος για να αναπτύξουν το εσωτερικό τους έργο. Ο δρ. Ολιβερ το 1855 γράφει χαρακτηριστικά για τους Ναΐτες: "Είμαστε σίγουροι ότι, παρά τις δυσμενείς συνθήκες αυτής της περιοχής, υπάρχει ακόμα και σήμερα στο Ορος Λίβανος μία από αυτές τις Συριακές Αδελφότητες. Και αφού το Τάγμα των Ναϊτών δημιουργήθηκε αρχικά στη Συρία και έδρασε εκεί για αρκετό καιρό, δεν είναι απίθανο να υποθέσουμε ότι πήραν την τεκτονική γνώση τους από τις στοές εκείνης της περιοχής. Αλλά, ευτυχώς, στην πε-

ΜΠΩΣΕΑΝ: Το λάβαρο του τάγματος των Ναϊτών.

ρίπτωση αυτή δεν αφηνόμαστε σε υποθέσεις, γιατί ένας ξένος συγγραφέας,³ ο οποίος είναι πολύ καλά εξοικειωμένος με την ιστορία και τις συνήθειες της Συρίας, μας πληροφορεί καθαρά ότι οι Ναϊτες Ιππότες ήταν πράγματι μέλη των Συριακών Αδελφοτήτων.

Οι Ναϊτες αρχικά ήρθαν σε επαφή με την μυστική αδελφότητα του Αλ Χακίμ (996-1021), ο οποίος ήταν Φατιμίδης χαλίφης στο Κάιρο όπου είχε ιδρύσει τους μυστικούς Οίκους της Μάθησης και τις Συνελεύσεις της Σοφίας. Η αδελφότητά του αποτελούσε τον μυστικό πυρήνα της αίρεσης των Ισμαηλιτών που ιδρύθηκαν κατά τον 9ο αιώνα από τον Αμπνταλάχ μπν Μαϋμούν (ή μπν Καντάχ). Οι Ισμαηλίτες εξαπλώθηκαν γρήγορα και ίδρυσαν δική τους χαλιφική δυναστεία, αυτή των Φατιμίδων, που κράτησε από

το 909 ως το 1171 μ.Χ. Στη συνέχεια επικεντρώθηκαν στο Κάιρο έχοντας σαν βάση την αδελφότητα με ηγέτη τον Αλ Χακίμ, η οποία αδελφότητα είχε ως μέλη της άνδρες και γυναίκες και περιλάμβανε εννιά βαθμούς μύησης.

Σύμφωνα με τον Γ. Μπαλάνο μερικά από τα μυστικά στοιχεία της αδελφότητας ήταν τα εξής: Στον τέταρτο βαθμό ο μυσούμενος μάθαινε για τους "Επτά Μυστικούς Νομοθέτες" καθώς και τους ισάριθμους μυστικούς βοηθούς τους, όπως επίσης και για κάποιο μυστηρώδη εκπρόσωπό τους στη Γη, που ονομαζόταν "Κύριος του Χρόνου", ο σκοπός του οποίου ήταν η διαδοχή των μυστικών στο Λαό της Αλήθειας, όπως αυτοαποκαλούνταν οι Ισμαηλίτες. Στον έκτο βαθμό, μετά από ιδιαίτερα σκληρές δοκιμασίες, αποκαλυπτόταν το "Μεγάλο Μυστικό", ότι δηλαδή τα πάντα αποτελούν μέρη ενός συμπαντικού συνόλου στο οποίο συμπεριλαμβάνονται και οι δύο αντίθετες όψεις το καλό και το κακό, το δημιουργικό και το καταστροφικό. Στον έβδομο βαθμό διδασκόταν η δυνατότητα δράσης χωρίς φραγμούς και εμπόδια στον απελευθερωμένο και αληθινό μύστη. Τέλος στον ένατο βαθμό διδασκόταν ότι η πίστη ήταν περιττή και το μόνο που μετρά είναι η κίνηση και η δράση.

Στην συνέχεια οι Ναϊτες ιππότες ήλθαν σε επαφή με ένα πολεμικό παρακλάδι των Ισμαηλιτών τους περιφήμους Ασασινούς. Το όνομά τους σημαίνει το "Φρουρό των Μυστικών". Το πολεμικό αυτό τάγμα οργανώθηκε από έναν Πέρση Ισμαηλίτη, τον Χασάν μπν Σαμπάχ (1034-1124) και έχοντας ως ορμητήριο το κάστρο του Αλαμούτ κυριάρχησαν σ' όλη τη Μέση Ανατολή. Το τάγμα αυτό άκμασε ως το 1300. Οι Ασασινοί υιοθέτησαν επτά βαθμούς μύησης έχοντας σαν σύμβολό τους την

πεντάλφα. Οι Ναϊτες γνώρισαν επίσης τους Δρούζους ένα μυστικιστικό πυρήνα των Οίκων της Μάθησης που με επικεφαλής τον Νταράζι είχαν εγκατασταθεί στο Λίβανο.

Μ' αυτές τις ανατολικές ομάδες είχε έρθει σε επαφή, εκτός από τους Ναϊτες, και το τάγμα των Ιωαννιτών, των λεγόμενων Χριστιανών της Ανατολής. Οι Ιωαννίτες, έχοντας επίσης την επίδραση γνωστικών ομάδων, αρνούνταν την θείκη υπόσταση τον Ιησού, αναγνωρίζοντάς τον ως ένα μεγάλο και Αγιο Προφήτη. Οι Ιωαννίτες ισχυρίζονταν, με βάση τα αρχαία αρχεία που κατείχαν, πως ο Ιησούς υιοθετήθηκε όταν ήταν μωρό από ένα ραβίνο με το όνομα Ιωσήφ, ο οποίος τον πήγε στην Αίγυπτο, όπου μυήθηκε στις εσωτερικές επιστήμες. Οι ιερείς τον θεώρησαν ενσάρκωση του Ωρου, μία ενσάρκωση που από καιρό ανέμεναν οι μύστες. Σχετικά με τους Χριστιανούς Ιωαννίτες ο Ελιφάς Λεβί καθώς και άλλοι συγγραφείς αναφέρουν πως ο Υγντε Πεγιέ είχε μυηθεί στο παράξενο τάγμα τους.

Με βάση τα παραπάνω εύκολα κατανοούμε πως οι Ναϊτες Ιππότες από την αρχή βάδιζαν πάνω σε δύο δρόμους. Από τη μια ακολουθούσαν μια κρυμμένη και μυστική δοξασία που ήταν γνωστή μονάχα στους αρχηγούς και σε ορισμένα υψηλά μέλη. Από την άλλη όμως δημόσια συμμορφώνονταν και ακολουθούσαν τα πιστεύω και τους κανονισμούς της κατεστημένης Εκκλησίας. Ετσι η αδελφότητά τους ήταν δομημένη σαν κρεμμύδι που αποτελούνταν από τις εξωτερικές φλούδες των "πιστών" και από τον εσωτερικό πυρήνα των ανώτερων μυημένων. Αυτό τους έδινε τη δυνατότητα να εργάζονται με τον μυστικό τρόπο που ήθελαν, ακολουθώντας τη μυστική αρχή

3 Πρόκειται για τον Αντλερ στο έργο του οι "Ορσεϊβίοι Δρούσοι του Λιβάνου"

της "τακίγια"⁴ που αναφέρει πως όταν ο μύσθης βρίσκεται σε εχθρικό περιβάλλον μπορεί να προσποιηθεί πως είναι φιλικός διακείμενος προς αυτό για να ικανοποιήσει και να πραγματοποιήσει κάποιους στόχους του.

ΤΟ ΤΕΛΟΣ ΤΩΝ ΝΑΙΤΩΝ ΙΠΠΟΤΩΝ

Τελευταίος Μεγάλος Δάσκαλος του Ναού υπήρξε ο Ζακ ντε Μολέ ένας ηγέτης με ικανότητες αλλά και ταυτόχρονα με τραγικό τέλος. Διάφοροι συγγραφείς έχουν παρουσιάσει διαφορετικές απόψεις σχετικά με την καταδίωξη και το τέλος των Ναϊτών. Σίγουρα η Εκκλησία είχε υποψιαστεί ότι ο πυρήνας του τάγματος ήταν ένας φιλοσοφικός οργανισμός που δεν είχε σχέση με τις δικές της δεισιδαιμονίες. Από την άλλη το τάγμα, στο υλικό επίπεδο, είχε γίνει πάρα πολύ πλούσιο και πανίσχυρο. Όμως παρ' όλα αυτά στην αρχή τίποτα δεν έδειχνε τη θύελλα που ακολουθούσε.

Την απόφαση για την καταστροφή των Ναϊτών Ιπποτών πήραν ο Γάλλος Βασιλιάς Φίλιππος ο Ωραιός και ο Πάπας της Ρώμης Κλημάντιος Ε. Ο τρόπος με τον οποίο δομήθηκαν οι κατηγορίες είναι χαρακτηριστικός. Δύο εγκληματίες, πρώην Ναϊτες που εκδιώχθηκαν από το τάγμα, για να αποκτήσουν την ελευθερία τους αποφάσισαν να κατηγορήσουν το πρόκειται για μια ινδική Τριμούρτι, που περιήλθε στα χέρια τους κατά την παραμονή τους στην Ανατολή, άλλο ένα στοιχείο που δείχνει τις επιρροές του τάγ-

ματος από την Ανατολή. Το σύμβολο αυτό, αργότερα ταυτίστηκε με τις μεθόδους των μυστικών εταιρειών που συνέχισαν τη διδασκαλία του Ναού.

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Το τέλος των Ναϊτών έφερε μαζί του το τέλος του μεσαίωνα καθώς και το τέλος της ιπποτικής εποχής. Ο άνθρωπος τώρα πια λιγότερο εύκολα ελέγχεται και περισσότερο ελέγχει. Η νέα εποχή που εγκαινιάζεται έχει τις βάσεις της σ' ένα οικοδόμημα πιο στέρεο, δημιουργημένο από τα νήματα της προσωπικής γνώσης

Ζακ ντε Μολέ

και δύναμης, και η φλόγα του εσωτερισμού, αφού διαφυλάχθηκε με κόπο στα δύσκολα χρόνια του Μεσαίωνα, τώρα πια καιεί με μεγαλύτερη ορμή. Τα τάγματα της Αναζήτησης δίνουν τη θέση τους στα τάγματα του Μεγάλου έργου, και η εσωτερική ανατολική σοφία που μεταφέρθηκε στη Δύση τώρα πια ριζώνει για τα καλά και το δέντρο της εσωτερικής φιλοσοφίας αρχίζει να βγάζει καρπούς.

Σήμερα βρισκόμαστε σε μια κρίσιμη καμπή της ιστορίας. Ολοι μιλούν για τον ερχομό ενός νέου μεσαίωνα που θα βρίσκεται όχι τόσο κάτω από την εξουσία της κατεστημένης Εκκλησίας όσο κάτω από την εξουσία της ψυχρής και παγωμένης τεχνολογίας. Η δοκιμασία του πάγου πρέπει να ξαναπεραστεί. Η απραγός όμως τώρα πια δεν είναι τόσο δύσβατη γιατί έχει ανοιχτεί από τα πόδια τόσων μυημένων που άνοιξαν δρόμο για τη δική μας δύσκολη πορεία. Σίγουρα μέσα από τις στάχτες μας ένας νέος και καλύτερος κόσμος θα ξεπροβάλλει. Και εμείς πρέπει να αγωνιστούμε και να παλαίψουμε γι' αυτόν. Ας έχουμε λοιπόν για φάρο στην πορεία μας το έργο των ομάδων που διαφύλαξαν τη φλόγα στην παγωμένη περίοδο τάγμα για φοβερές και απεχθείς πράξεις. Η καταδίωξη των Ναϊτών διήρκεσε μια περίοδο έξι περίπου ετών και ο Ζακ ντε Μολέ φυλακίστηκε επί πεντέμισι χρόνια πριν από το τραγικό τέλος του. Στη διάρκεια αυτών των ετών ο Μεγάλος Δάσκαλος καθώς και οι άλλοι υποβλήθηκαν σε τρομερά βασανιστήρια, πολλοί πέθαναν από τις κακουχίες και άλλοι αναγκάστηκαν να ομολογήσουν πράξεις που ποτέ δεν είχαν διαπράξει. Αρκετοί απ' αυτούς ανακάλεσαν, όμως αργότερα τις ομολογίες τους και πέθαναν γενναία, σύμφωνα με τις αρχές του τάγματος. Ο C.W. Leadbeater αναφέρει για το τέλος των Ναϊτών: "Τέτοια ήταν η δικαιοσύνη εκείνων, οι οποίοι έφεραν το όνομα του Κυρίου της Αγάπης κατά τον Μεσαίωνα και τέτοιος ο οίκτος, τον οποίο έδειξαν στους πιστούς υπηρέτες του, που το μόνο έγκλημά τους ήταν ο πλούτος, τον οποίο εντίμως απέκτησαν προς χάρη του τάγματος και όχι του εαυτού τους. Ο Φίλιππος ο Ωραιός αρ-

4 τακτική που χρησιμοποιούσαν τα ισλαμικά τάγματα

ΙΣΤΟΡΙΑ

παξε τα πλούτη τους. Αλλά ποιό κάρμα άραγε, έστω και εξαντλούμενο, σε πολλές οδυνηρές υπάρξεις θα ήταν αρκετό για να εξιλεώσει έναν τόσο απάισιο κακούργο;

Είναι γεγονός πως το έργο των Ναϊτών συνεχίστηκε και μετά την καταστροφή τους περνώντας όμως σε διαφορετικά κανάλια. Ο Ελιφάς Λεβί αναφέρει ότι ο Ζακ ντε Μολέ πριν το θάνατό του ίδρυσε τέσσερις Μητροπολιτικές Στοές που συνέχισαν τη διδασκαλία του τάγματος. Ο ίδιος συγγραφέας θεωρεί ότι η γαλλική επανάσταση ξεπήδησε από τις στάχτες των Ναϊτών. Χαρακτηριστική πάνω σ' αυτό είναι η παράδοση που αναφέρει πως κατά τον αποκεφαλισμό του Λουδοβίκου

κάποιος από το οργισμένο πλήθος ανέβηκε στη Λεμητόμο και φώναξε τα λόγια: "Ζακ Μολέ, πήραμε την εκδίκηση μας".

Μία από τις κατηγορίες εναντίον των Ναϊτών ήταν και το ότι λάτρευαν ένα παράξενο και μυστικό Θεό. Επρόκειτο για ένα κεφάλι ή είδωλο με τρία πρόσωπα που το τιμούσαν σαν σωτήρα του Ναού και των Ιπποτών. Ίσως του μεσαίωνα και ας σταθούμε με θέληση και με υπευθυνότητα στο δύσκολο έργο μας. Με το ένα πόδι στο παρελθόν και με το άλλο σηκωμένο προς το μέλλον. Θα ήθελα τελειώνοντας να αναφέρω τα λόγια της μεγάλης Ε.Π. Μπλαβάτσκι τα οποία τώρα πια αποκτούν μεγάλη βαρύτητα και σημασία.

"Διατηρήστε την Ενωση".

Βιβλιογραφία

- Μάνλυ Χωλ - Τα μυστήρια του Αγίου Δισκοπότηρου
- Gareth Knight - Η παράδοση της Δύσης
- Dion Fortune - Τα εσωτερικά τμήματα και το έργο τους
- Φώτης Παπαθανασίου - Σταυροφόροι εναντίον Καθαρών/ Ιστορία Εικονογραφημένη τεύχος 260
- Γιώργος Μπαλάνος - Ο μυστικός κόσμος του Ισλάμ/ Ανεξήγητο τεύχος 68
- Γιάννης Ανδρέου - Αναζητώντας το Ιερό Δισκοπότηρο/ Ανεξήγητο τεύχος 63

*“ Κίτρινες πεταλούδες,
πάνω από το παρθένο ανθισμένο αραποσίτι,
με πρόσωπα βαμμένα με τη γύρη,
πλήθος λαμπρό κυνηγηθείτε.*

*Γαλάζιες πεταλούδες,
πάνω από τα παρθένα τ' ανθισμένα τα
κουκιά,
με πρόσωπα βαμμένα με τη γύρη,
σε ρέματα όλο το φως κυνηγηθείτε.*

*Πάνω από τ' ανθισμένο αραποσίτι,
πάνω από το παρθένο αραποσίτι,
βομβούνε άγριες μέλισσες
πάνω από τ' ανθισμένα τα κουκιά,
πάνω από τα παρθένα τα κουκιά,
βομβούνε οι μέλισσες.*

*Πάνω από το χωράφι σου όπου φυτρώνει
αραποσίτι
θα κρέμεται όλη μέρα της βροντής το
σύννεφο
πάνω από το χωράφι σου όπου φυτρώνει
αραποσίτι
θα έρχεται όλη μέρα η δυνατή βροχή.*

*Ξυπνήστε όλος ο λαός, τα μάτια σας
ανοίξτε, σηκωθείτε!*

*Σαν το παιδί-της-ζωής να γίνετε,
εύρωστοι, δραστήριοι, ζωηροί.
Βιστείτε, σύννεφα, από τις τέσσερες
μεριές του κόσμου.*

*Χιόνι, έλα, πολύ, για να 'ναι άφθονο νερό,
σαν έρθει καλοκαίρι.*

*Πάγε, έλα, σκέπασε τα χωράφια,
να δώσει άφθονη σοδειά η σπορά.
Ας είναι όλες οι καρδιές ευτυχισμένες.
Σε τέσσερες μεριές θα μαζευτούν οι
χορευτές Βουβουτσειντού.*

*Να φέρουν γύρο τα χωριά, χορεύοντας και
τραγουδώντας τα τραγούδια τους.
Να ετοιμαστούνε οι γυναίκες πάνω τους
νερό να χύσουν,
για να 'ρθει άφθονη υγρασία και να
ευφραίνονται όλοι. ”*

**Τραγούδι των Ινδιάνων Χόπι
(από το βιβλίο Ινδιάνικα Τραγούδια των
Εκδόσεων Καστανιώτη)**

ΣΥΜΒΟΛΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΜΟΥΣΙΚΗ

του Harry Costin, Νέα Ακρόπολη Η.Π.Α., Βοστώνη

Απόδοση στα Ελληνικά: Γ. Σκιάνης

Από τότε που ο άνθρωπος αυτοπροσδιορίστηκε σαν τέτοιος, προσπάθησε να διαβάσει στη Φύση τα σημάδια μιας ανώτερης δύναμης, τα οποία αντιλήφθηκε σαν προφανείς εκδηλώσεις της. Τα φωτεινά ίχνη εκείνου του Μυστηρίου που βρίσκεται πέρα από το σκοτάδι του χρόνου ήταν ο οδηγός του ανθρώπου, ενώ η Φωτιά του Λόγου μόλις που άναβε αδύναμα μέσα του.

Αυτά τα ίχνη που έμαθε να διαβάσει στο βιβλίο της Φύσης, εσωτερικής και εξωτερικής, ήταν τα πρώτα σύμβολα, δηλαδή οι εκδηλώσεις ή συστατικά στοιχεία της Μιας Ζωής.

Το φύσημα του ανέμου, η ηλεκτρο-πνευματική δύναμη της ακτίνας φωτός, η καθημερινή ανάσταση του ήλιου, ήταν μηνύματα ενός πνευματικού συνομιλητή τα οποία έμαθε να αποκρυπτογραφεί.

Σαν άξια ενσάρκωση του πρώτου Μυστηρίου, ο άνθρωπος προσπάθησε να μάθει και να αναπαραγάγει την πρώτη γλώσσα, που είχε τη ρίζα της στην ίδια την κοιτίδα του σκότους και της σιωπής. Ετσι γεννήθηκαν ο Χορός και η Μουσική, σε μια προσπάθεια ανώτατου επιπέδου για να αναπαραχθεί στη Γη το έργο εκείνων τους οποίους έμαθε να αναγνωρίζει σαν θεούς.

Παλαιές παραδόσεις, αποσπάσματα των οποίων βρίσκονται διασκορπισμένα στις μυθολογίες όλων των λαών, συσχετίζουν τη Δημιουργία του Σύμπαντος με την εμφάνιση της Μουσικής.

Στη "Γένεση" της Βίβλου λέγεται ότι "εν αρχή ην ο Λόγος". Από το μυστηριώδη Θεό, το ακατονόμαστο Αϊν Σοφ, εκπορεύεται η πρώτη δημιουργική ώθηση, εκφρασμένος λόγος, ο πρώτος ήχος, το πνευματικό ένδυμα του δημιουργού Θεού. Στις παραδόσεις της Β. Ευρώπης οι δημιουργοί Θεοί (για παράδειγμα ο Wotan ή Vainamainen) γνωρίζουν το μυστικό των

μαγικών σημείων-λέξεων της δημιουργίας, τις Ρούνες. Οι Ρούνες δεν είναι τίποτε άλλο από την πνευματική ουσία των Βαλκυριών (βορειοευρωπαϊκή πολεμική εκδοχή, παρόμοια με τις Μούσες της αρχαίας Ελλάδας).

Στις Ινδουϊστικές παραδόσεις ο πρώτος ήχος είναι το ιερό AUM, που αναπαριστάνεται, συμβολικά, με το λευκό Hamsa. Το AUM είναι κύκνος και αντανάκλα τη δημιουργία, τη διατήρηση και καταστροφή του εκδηλωμένου Σύμπαντος. Η γνώση της επταπλής προφοράς του θεωρούνταν πολύ εσωτερική και επικίνδυνη. Το ίδιο το Σύμπαν ερμηνευόταν σαν μια περίπλοκη "Συμφωνία", μια σειρά απατηλών μεταβολών που πραγματοποιούνται από απλά στοιχεία (Τάτβας), που έχουν επίσης μουσική ρίζα. Όμως η Μουσική δεν εμφανίζεται μόνο στην αρχή και στο τέλος, όταν όλα συνοψίζονται στην πρωταρχική Σιωπή. Οι Θεοί της δημιουργίας και της εκδήλωσης την έχουν χρησιμοποιήσει σαν θεία γλώσσα. Ετσι εμφανίστηκαν πρώτα τα όργανα και μετά οι "κανόνες" ή "ιε-

ΤΕΧΝΗ

ροί ύμνοι* που υποτίθεται ότι επιτρέπουν στον άνθρωπο να επικοινωνήσει με τους πνευματικούς προγόνους του.

Στην Ελλάδα, για παράδειγμα, οι Θεοί έχουν δημιουργήσει τις δυνατότητες μουσικής έκφρασης.

Ο Απόλλωνας διευθύνει το χορό των Μουσών με τη λύρα του (Απόλλων Μουσηγέτης). Αυτή είναι δώρο του Ερμή, αγγελιοφόρου των Θεών. Από την πλευρά του ο Απόλλων έχει προσφέρει στον Ερμή το χαρακτηριστικό του έμβλημα, το κηρύκειο. Η Μούσα Ευτέρπη, θεά προστάτης της Μουσικής, αναπαριστάται παίζοντας ένα διπλό φλάουτο. Η Αθηνά έχει αναγνωριστεί σαν δημιουργός του αυλού. Ωστόσο, παίζοντάς τον, το πρόσωπό της σηματοδεύτηκε από τις γκριμάτσες που έκανε κι αυτό προξένησε γέλια στους θεούς. Γι' αυτό η Αθηνά καταράστηκε το όργανο πετώντας το στη γη. Τον αυλό μάζεψε στη συνέχεια ο βοσκός Μαρσίας, ο οποίος κατάφερε μ' αυτόν να υποτάξει την υλική Φύση και τόλμησε να προκαλέσει τον ίδιο τον Απόλλωνα. Με τη βοήθεια της θεάς Αρμονίας ο θεός κατάφερε να νικήσει τον Μαρσία, ο οποίος υπέστη τραύματα από την αποκοτιά του. Από την πλευρά του ο θεός Παν διάλεξε σαν όργανο την φλογέρα που οι πέντε ήχοι της αντανakλούν την πενταφωνική ρίζα της εκδηλωμένης φύσης.

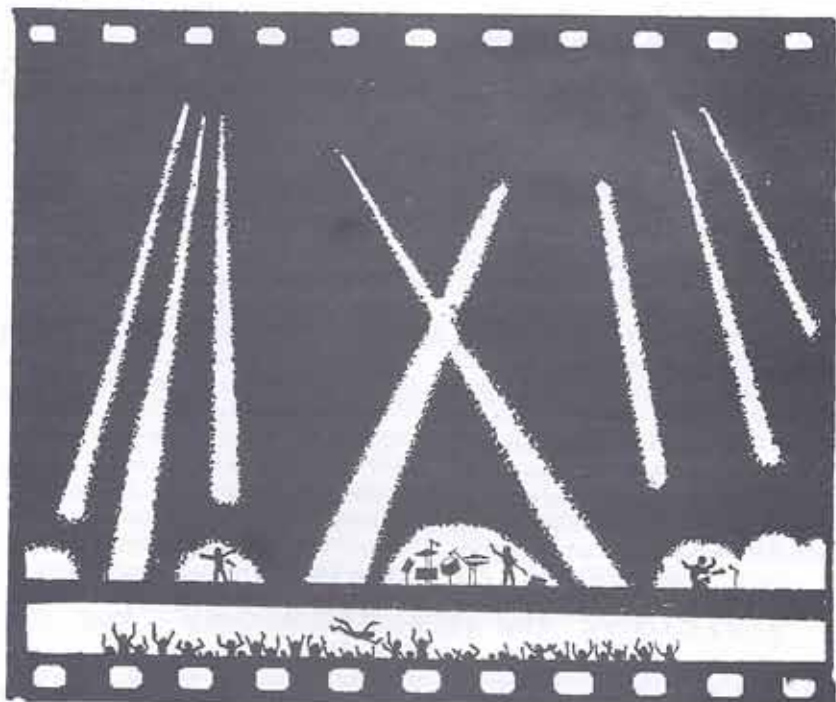
Στην Ανατολή, οι καμπάνες όπως και το σείστρο που είναι αφιερωμένο στην αιγυπτιακή θεά Ισιδα, χρησιμεύουν στο να προσελκύουν τα καλά πνεύματα και να απομακρύνουν εκείνα που διαμένουν μόνο στις σκοτεινές γωνίες, γιατί φοβούνται το φως του ήλιου.

Στην προκολομβιανή Αμερική, η άργιλος έχει εξυπηρετήσει στην κατασκευή οκαρίνας σε σχήμα βατράχου, ο ήχος της οποίας θυμίζει τις περιγραφές της πρωταρχικής "υγρής" Φύσης που συναντούμε στα παλιά ερμητικά βιβλία.

Οι παλιές παραδόσεις έχουν προσθέσει έναν ιερό χαρακτήρα όχι μόνο στα όργανα, που ήταν ένα δώρο των θεών, αλλά και στα άσματα μέσω των οποίων ο άνθρωπος επικοινωνεί μ' αυτούς. Μια από τις τέσσερις Βέδες της Ινδίας έχει αφιερωθεί στα μουσικά τελετουργικά, όπως και ένα από τα κινέζικα βιβλία κανόνων ("Βιβλίο των Οδών"). Στη Δύση, το "Βιβλίο των Ψαλμών" του Δαυίδ έχει ενσωματωθεί

"Ο Ορφεύς παίζει την λύρα του προ των Μουσών". Τοιχογραφία της Πομπηίας.

Γι' αυτό ορισμένοι παρακμιακοί μουσικοί *ρυθμοί* που επηρεάζουν αρνητικά τις λεπτές δομές της Ψυχής δεν θα πρέπει να επιτρέπονται.

στην "Παλαιά Διαθήκη" και έχει εμπνεύσει για δύο χιλιετίες την ανάπτυξη της ιερής ιουδαίο-χριστιανικής μουσικής.

Τα ιδεογράμματα των αρχαίων γλωσσών επίσης έχουν συσχετιστεί με μυστηριώδη τρόπο με τη Μουσική. Στα αρχαία ελληνικά, για παράδειγμα

μα, τα γράμματα του αλφαβήτου όχι μόνο εξυπηρετούσαν στην κατασκευή λέξεων, αλλά και κάθε γράμμα αντιστοιχούσε σ' έναν αριθμό και σε μια μουσική νότα. Μ' αυτόν τον τρόπο ορι-

Στα αρχαία ελληνικά, τα γράμματα του αλφαβήτου όχι μόνο εξυπηρετούσαν στην κατασκευή των λέξεων, αλλά κάθε γράμμα αντιστοιχούσε σε έναν αριθμό και σε μία μουσική νότα.

σμένες λέξεις δεν είχαν μόνο ένα συμβατικό νόημα, αλλά και συνιστούσαν αριθμητικούς "τύπους" καθώς και μουσικές "μελωδίες". Αυτή η ιδιαιτερότητα δεν είναι αποκλειστικό χαρακτηριστικό της ελληνικής γλώσσας μόνο. Είναι πολύ πιθανό ότι οι γερμανικές ρουνικές γραφές έχουν ένα παρόμοιο χαρακτήρα. Θα ήταν ίσως παράτολμο να τοποθετηθούμε με βεβαιότητα πάνω σε τέτοια ζητήματα, καθώς λείπουν στοιχεία και δεν είμαστε σε θέση να ερμηνεύουμε παλαιά ιστορικά κείμενα με βάση τα δεδομένα με τα οποία τότε είχαν αυτά γραφτεί. Είναι όμως πολύ πιθανό να έχουμε να κάνουμε με πλουσιότητα, από συμβολική άποψη, συστήματα, που επεδίωκαν να συσχετίσουν την σημαντικότητα των γλωσσών με μια μουσική έκφραση που συγχρόνως ενσωμάτωνε μέσα της μια πνευματική - αριθμητική ρίζα.

Η ΠΥΘΑΓΟΡΕΙΑ - ΠΛΑΤΩΝΙΚΗ ΜΟΥΣΙΚΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ

Οι Πυθαγόρειοι μετέφεραν φιλοσοφικούς όρους από το παλαιό-συμβολικό μουσικό σύστημα. Είναι προφανές ότι δεν ανέπτυξαν ένα σύστημα εργα-

σίας απλά και μόνο με τη φαντασία τους, αλλά μετέφρασαν με φιλοσοφικούς όρους την γνώση των κλειδιών μιας Αρμονίας που ενυπάρχει στη Φύση. Εστω κι αν οι αυθεντικές πηγές από τους Πυθαγόρειους είναι ελάχιστες, η μεταγενέστερη μεταφορά και ερμηνεία τους από τον Πλάτωνα και άλλους Έλληνες φιλοσόφους μας επιτρέπει να κατανοήσουμε τουλάχιστον ορισμένα στοιχεία αυτής της διδασκαλίας.

1. Η Αρμονία είναι έμφυτη στο Σύμπαν, το οποίο αναγνωρίζεται σαν "Κόσμος" (αρμονικό σύστημα και επομένως ωραίο), σαν ένα μεγάλο ζωντανό Όν που έχει "Ψυχή και Σώμα". Η Παγκόσμια Αρμονία εκφράζεται με πολλαπλούς τρόπους. Στη συμβολική Αριθμολογία, αυτή η αρμονία εκφράζεται μέσω "απλών αναλογιών" ή ακέραιων αριθμών. Στη Μουσική αυτές οι απλές αναλογίες καθορίζουν τα θεμελιώδη διαστήματα. Στον "Τίμαιο" ο Πλάτωνας αναφέρεται σε μια αριθμο-μουσική σειρά που αντιστοιχεί σ' αυτές τις θεμελιώδεις αναλογίες.

2. Σ' ένα κλειδί ερμηνείας, από ηθική άποψη, οι Πυθαγόρειοι διδάσκουν ότι ο άνθρωπος πρέπει να μάθει να ανακαλύπτει τους νόμους της παγκόσμιας Αρμονίας και να τους εγκαθιδρύει στο δικό του είναι. Με άλλα λόγια, αν θεωρήσουμε το άτομο σαν ένα αρμονικό σύνολο με Ψυχή και σώμα (ή πιο σωστά, διάφορα μέρη της Ψυχής που εκφράζονται μέσα από διάφορα σώματα), το κλειδί της ηθικής τελειοποίησης συνίσταται στο να σεβόμαστε αυτές τις αναλογίες. Δηλαδή, το άτομο είναι σαν ένα λεπτό και ευαίσθητο όργανο με διάφορες χορδές που πρέπει να είναι πάντα "κουρδισμένες" για να συνεργάζονται αποτελεσματικά στη μεγάλη συναυλία της ορχήστρας της Φύσης. Αν ο άνθρωπος δεν κουρδίζει πρώτα το όργανο του εαυτού του δεν θα μπορέσει να ερμηνεύσει καμιά μουσική. Οσο ωραία κι αν είναι μια μουσική, χωρίς κουρδισμένα όργανα δεν μπορεί να εκφραστεί η Αρμονία, αυτή η Θεά που επέβαλε την ανωτερότητα του Απόλλωνα πάνω στον Μαρσά.

3. Στην εκπαιδευτική θεωρία του Πλάτωνα, η Μουσική παίζει ένα θεμελιώδη ρόλο στη διαμόρφωση της Ψυχής του εκπαιδευόμενου. Εμφανίζεται ξανά στον κύκλο μελετών των "Προπαιδευτικών Επιστημών", που είναι μια α-

ληθινή ανάλυση της Κοσμολογίας, ξεκινώντας από τις πιο αφηρημένες της ρίζες: η Αριθμητική μας μιλάει για τις σχέσεις μεταξύ των Θεών, η Γεωμετρία περιγράφει τα γεωμετρικά σχήματα ή τους διάφορους συνδυασμούς των τριών πρώτων δυνάμεων της Φύσης και η Στερεομετρία μελετάει τα κανονικά γεωμετρικά σώματα, δηλαδή, τα γεωμετρικά Αρχέτυπα των σχεδίων της εκδηλωμένης Φύσης. Τελικά, ο Πλάτωνας κάνει λόγο για την αναγκαιότητα της μελέτης της Αστρολογίας και της Μουσικής. Σ' ένα αιγιματικό απόσπασμα από την "Πολιτεία" του, αναφέρει ότι οι Πυθαγόρειοι συσχέτιζαν την Αστρολογία με την όραση και τη Μουσική με την ακοή. Αυτό το απόσπασμα που μπορεί να μας φανεί ότι δεν έχει ιδιαίτερη σημασία, έχει λεπτές συνέπειες. Παλιές παραδόσεις μιλούν για μια προοδευτική ανάπτυξη των αισθήσεων στον άνθρωπο. Κάθε νέα αίσθηση επιτρέπει στο ανθρώπινο ον να ανακαλύψει νέες γνώσεις του περιπλοκου καθρέπτη της δημιουργίας.

Οι Πυθαγόρειοι συσχέτιζαν την Αστρολογία με τη νόηση και τη Μουσική με την ακοή.

Η ανάπτυξη της ακοής και της αισθητικής αντίληψης των νόμων της Μουσικής, σχετίζεται με την ψυχολογική εξέλιξη του ανθρώπου. Αυτή η ερμηνεία δεν φαίνεται να είναι απλά δική μας.

Στην "Πολιτεία" του ο Πλάτωνας αναφέρεται άμεσα στην επιρροή που ασκεί η Μουσική πάνω στην Ψυχή. Γι' αυτό ορισμένοι παρακμιακοί μουσικοί "ρυθμοί" που επηρεάζουν αρνητικά τις λεπτές δομές της Ψυχής, δεν θα πρέπει να επιτρέπονται. Αυτές οι ιδέες, που φαίνονταν παράξενες στο πρόσφατο παρελθόν, έχουν επανεμφανιστεί σήμερα με άλλα ονόματα. Σήμερα γίνεται λόγος για την "ψυχολογική χειραγώγηση" και για τα αποτελέσματα αυτών των ρυθμών πάνω στον ανθρώπινο ψυχισμό. Ένα τέτοιο

παράδειγμα είναι οι μορφές του "σκληρού ροκ" όπου αναμιγνύονται ρυθμοί, ήχοι, εικόνες και διεγερτικά λεκτικά μηνύματα.

Αυτά είναι μερικά παραδείγματα μιας παλιάς φιλοσοφικο-μουσικής παράδοσης μεταξύ των Ελλήνων. Δυστυχώς οι ειδικοί έχουν ερμηνεύσει αυτή την παράδοση απλά και μόνο σαν μια φιλοσοφική εικασία (δηλαδή σαν μια γνώμη μέσα σε πολλές άλλες) και όχι σαν μια αληθινή επιστήμη, ανεξάρτητα από τις γνώμες και προκαταλήψεις των ερμηνευτών της. Λόγω της έλλειψης γραπτών πρωτότυπων πηγών (για παράδειγμα μουσικών πραγματειών των Πυθαγορείων), πιστεύουμε ότι η μελέτη των καλλιτεχνικών μορφών μπορεί να ανακαλύψει κάποιο από τα χαμένα κλειδιά. Για παράδειγμα μπορούμε να αναφέρουμε τις γεωμετρικές μελέτες για τον Παρθενώνα κατά τις οποίες αποκαλύφθηκε μια προχωρημένη γνώση ψυχολογικής οπτικής και η εκτεταμένη χρησιμοποίηση ιδεών από την γεωμετρία, όπως ο χρυσός αριθμός και το πεντάγωνο. Επίσης και τις μελέτες πάνω στις αναλογίες της κλασσικής ελληνικής κεραμικής.

Άλλη σημαντική πηγή συνιστούν τα αρχαιολογικά κατάλοιπα του αιγυπτιακού πολιτισμού, απ' όπου οι Έλληνες πιθανόν να έμαθαν Μαθηματικά και Μουσική (εδώ μπορούμε να μνημονεύσουμε τις γεωμετρικές μελέτες του Schwaller de Lubicz, πάνω στην αιγυπτιακή αρχιτεκτονική).

Τελειώνοντας αυτό το σύντομο άρθρο θα αναφέρουμε πιθανά σημεία εστίασης για μια μελέτη του μουσικού συμβολισμού στην Αρχαιότητα. Για το σκοπό αυτό ακολουθήσαμε τις κατευθυντήριες γραμμές διαφόρων κλασικών συγγραφέων και ορισμένων σύγχρονων δοκιμογράφων.

Όλοι οι αρχαίοι πολιτισμοί σε Δύση και Ανατολή έχουν αναφερθεί σε έναν πεπερασμένο αριθμό Στοιχείων ή Αρχών της Φύσης. Η ανατολική παράδοση έχει δώσει έμφαση στην ιδέα των πέντε Στοιχείων και η δυτική παράδοση στα τέσσερα στοιχεία (Γη, Νερό, Αέρας, Φωτιά). Γι' αυτό θα μπορούσαμε να ταξινομήσουμε διάφορους τύπους μουσικής σύμφωνα με αυτά τα πρωταρχικά στοιχεία. Αυτό δεν είναι αυθαίρετο. Για παράδειγμα γνωρίζουμε ότι στα αραβικά λαούτα οι διαφορετικές χορδές σχετίζονται

με διαφορετικά χρώματα, στοιχεία καθώς και ψυχικές διαθέσεις. (Οι 4 ψυχικές διαθέσεις είναι μια μορφή ιατρικής εφαρμογής της θεωρίας των τεσσάρων Στοιχείων).

- Μουσική της Γης: θόρυβος, επικράτηση του χαστικού στοιχείου.
- Μουσική του Νερού: ήχοι της Φύσης (για παράδειγμα ποταμός ή άνεμος).
- Μουσική του Αέρα: μουσική που διεγείρει συναισθήματα ή "ανθρώπινη" μουσική.
- Μουσική της Φωτιάς: μαγική δύναμη του ήχου (για παράδειγμα, μάγτραμας).

Κατ' επέκταση, θα μπορούσαμε να σχετίσουμε τη Μουσική με τα σημεία της Αστρολογίας (που εμπεριέχουν τα τέσσερα στοιχεία). Τα σημεία σχετίζονται με χρώματα, πλανήτες, ζωικά και φυτικά σύμβολα και άλλες πολλές φυσικές και συμβολικές εκφράσεις. Σαν παράδειγμα αυτού του τύπου εστίασης μπορούμε να αναφέρουμε τις μελέτες του Marius Schneider.

ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΟ **ΑΠΕΛΛΗΣ** ΑΤΕΛΙΕ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΩΝ ΑΝΤΙΓΡΑΦΩΝ

****ενα κομμάτι Ιστορίας & Τέχνης
για να χαρίσετε και να χαρείτε.**

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΔΙΑΘΕΣΗ:

Αγ. Μαρτίου 29
τηλ. 82-31-301

ΜΟΝΙΜΟ ΕΚΘΕΤΗΡΙΟ